

Sprievodca zmenami vo vzdelávacích oblastiach

Vzdelávacia oblasť:

Jazyk a komunikácia

Podoblasť cudzie jazyky:

**anglický, francúzsky,
nemecký, ruský,
španielsky
a taliansky jazyk**

NÁRODNÝ INŠTITÚT VZDELÁVANIA A MLÁDEŽE

Sprievodca zmenami vo vzdelávacích oblastiach

**Jazyk a komunikácia:
anglický, francúzsky,
nemecký, ruský, španielsky
a taliansky jazyk**

---

prof. PaedDr. Silvia Pokrivčáková, PhD.
prof. PhDr. Gabriela Lojová, PhD.
prof. Zuzana Straková, PhD.
Mgr. Anna Krnáčová
PaedDr. Katarína Bockaničová, PhD.
PaedDr. Arnaud Segretain, PhD.
Mgr. Zuzana Lichá

Obsah

01	Aké zmeny prinášajú nové vzdelávacie štandardy?	3
02	Ako „čítať“ vzdelávacie štandardy?	8
03	Ako pracovať so vzdelávacími štandardmi pri tvorbe učebných osnov?	16
04	Ako dosahovať výkonové štandardy, resp. ciele vzdelávacej oblasti priamo vo vyučovaní – praktické ukážky	25
05	Na čo sa vo vzdelávacej podoblasti zamerať pri hodnotení?	38

Koncepcia vzdelávacích štandardov pre vyučovanie cudzích jazykov sa zásadne nezmenila v porovnaní s rokom 2015, a tak v prípade cudzích jazykov nehovoríme o radikálnej zmene, ale o evolučnom vývoji. Vzdelávacie štandardy dlhodobo reflektujú trendy, ktoré sa aplikujú a akceptujú vo väčšine európskych krajín. Pri vyučovaní a učení sa cudzích jazykov sa naďalej uplatňuje model vzdelávania podľa **komunikačných úrovní**, čím je zabezpečená dobrá nadväznosť cudzojazyčného vzdelávania pri prechode z nižšej úrovne na vyššiu. Požadovaná komunikačná úroveň ovládania cudzieho jazyka na konci každého cyklu je zadefinovaná **výkonovým** a **obsahovým štandardom**, pri tvorbe ktorých boli využité medzinárodné referenčné dokumenty. Využívanie referenčných dokumentov Rady Európy k jazykovému vzdelávaniu, a taktiež podrobných opisov obsahu komunikačných úrovní pre jednotlivé cudzie jazyky nie je pri tvorbe kurikulárnych dokumentov novinkou a uplatňuje sa na Slovensku už od roku 2008. Nové vzdelávacie štandardy, rovnako ako ich staršie verzie, sa rozdeľujú podľa komunikačných úrovní. Aj výstupná komunikačná úroveň v 5. a 9. ročníku pre prvý cudzí jazyk a výstupná úroveň pre druhý cudzí jazyk v 9. ročníku ostali zachované. Najvýraznejšie zmeny vo vzdelávacích štandardoch uvádza tabuľka 1 na nasledujúcej strane.

Nové vzdelávacie štandardy stoja na **troch metodických pilieroch** modernej didaktiky cudzích jazykov, ktoré sú bližšie charakterizované v druhej kapitole. Prvým pilierom je **činnostne zameraný prístup** k učeniu sa a vyučovaniu cudzích jazykov, ktorý v porovnaní so vzdelávacími štandardmi z roku 2015 zostal zachovaný a ktorý podporuje aktívne učenie sa prostredníctvom úloh prispôsobených bežným komunikačným situáciám, s ktorými sa žiaci stretávajú. Druhým pilierom je **prístup zameraný na žiaka** a tretím **plurilingválny a plurikultúrny prístup**, na ktoré sa v nových štandardoch (v porovnaní so staršími) kladie väčší dôraz. Tento posun reflektuje snahu o ešte intenzívnejšie zapojenie žiakov do učebného procesu, aktívnejšie riadenie vlastného učenia a využívanie predchádzajúcich jazykových a kultúrnych skúseností.

Tabuľka 1: Zmeny vo vzdelávacích štandardoch

	2015	2023
Formát dokumentu	samostatný dokument pre každý cudzí jazyk a pre každú komunikačnú úroveň (18 dokumentov)	spoločný dokument pre všetky cudzie jazyky s jasne rozlíšenými časťami pre konkrétny cudzí jazyk (1 dokument)
Formulácia cieľov	všeobecne formulované ciele pre vyučovací predmet; rovnaké pre oba stupne vzdelania	konkrétne formulované ciele vzdelávacej podoblasti jazyk a komunikácia - cudzie jazyky (ďalej aj JaK CJ), ktoré sú ďalej detailne rozpracované pre každý cyklus zvlášť
Metodické usmernenia	doplňujúce informácie, napríklad o špecifikách vyučovania v cudzích jazykoch v primárnom vzdelávaní a hodnotení, sú súčasťou štandardov	doplňujúce informácie sú/budú súčasťou ďalších metodických materiálov (napr. sprievodcov)
Rozsah, odporúčaná lexika	väčší rozsah dokumentu, vymedzená aj odporúčaná lexika (slovná zásoba)	menší rozsah dokumentu; odporúčaná lexika nie je vymedzená, pretože jazyková zložka je mimoriadne bohatá a dynamická; komunikácia vyžaduje flexibilitu a schopnosť adaptovať sa na komunikačnú situáciu, ale aj na potreby žiakov a prostredie, v ktorom žijú
Formát obsahového štandardu	tabuľky	lineárny text

Vzdelávacie štandardy sú navrhnuté tak, aby podporovali praktické využitie jazyka v každodennom živote žiakov. Všeobecné ciele JaK CJ, výkonové a obsahové štandardy sú citlivo prispôsobené špecifikám slovenského vzdelávacieho kontextu a zohľadňujú vývinovo-psychologické osobitosti žiakov mladšieho a staršieho školského veku. Nová kvalita vzdelávacích štandardov z roku 2023 spočíva v tom, že:

- ~ sú **stručnejšie, písané jednoduchším jazykom** s dôrazom na lepšiu čitateľnosť dokumentu.
- ~ sú zostavené tak, aby podstatou učenia sa jazykov bola schopnosť žiaka používať cudzí jazyk, a nie oboznámenie sa so štruktúrou jazyka.
- ~ jasne **rozlišujú, čo je pre všetky jazyky spoločné a čo je pre ne špecifické** – výkonové štandardy sú spoločné pre všetky cudzie jazyky vyučované v základných školách; špecifiká jednotlivých jazykov objasňujú najmä 2 časti obsahového štandardu (národné príklady využitia funkcií jazyka a gramatické javy v časti jazykové prostriedky).
- ~ **posilňujú gradáciu vzdelávacích cieľov** – ciele vzdelávacej podoblasti JaK CJ sa naplňujú postupne. Pre jednotlivé cykly sú definované aj čiastkové ciele a ich naplnením sa dosiahne určitá komunikačná úroveň. Tým je zabezpečená prirodzená gradácia v rozvoji komunikačnej kompetencie¹ žiakov (porovnaj príklad v tabuľke 2).

1 Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky: učenie sa, vyučovanie, hodnotenie – doplňujúce vydanie (preklad Š. Franko). Bratislava : ŠPÚ, 2022. Dostupné na: <https://www.statpedu.sk/files/sk/vyskum/publikacna-cinnost/publikacie/spolocny-europsky-ramec-jazyky-ucenie-vyucovanie-hodnotenie-doplnujuce-vydanie.pdf>

Tabuľka 2: Príklad gradácie v rozvoji komunikačnej kompetencie naprieč cyklami

	Cieľ vzdelávania pre 1. cudzí jazyk	Cieľ vzdelávania pre 2. cudzí jazyk
1. cyklus	dosiahnutie pred-úrovne A1	
2. cyklus	dosiahnutie úrovne A1	
3. cyklus	dosiahnutie úrovne A2	dosiahnutie úrovne A1

Ciele vzdelávania JaK CJ

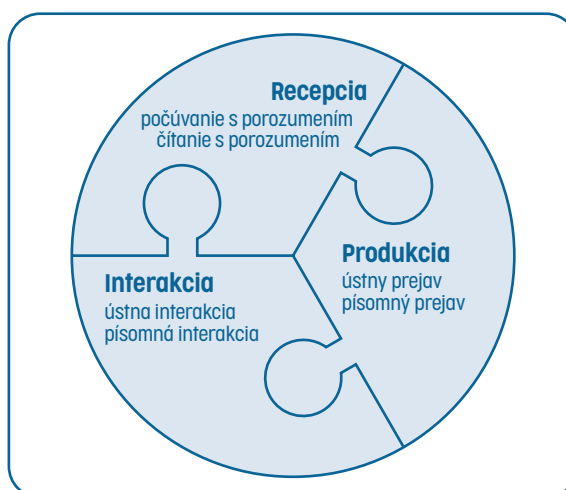
Ciele vzdelávacej podoblasti JaK CJ sú zamerané na rozvoj cudzojazyčnej komunikačnej kompetencie žiaka a sú spoločné pre všetky vyučované cudzie jazyky. Vzdelávacia podoblasť pripravuje žiaka na to, aby bol schopný:

- ~ primerane používať cudzí jazyk na dosiahnutie komunikačného zámeru,
- ~ porozumieť jednoduchému hovorenému a písanému textu,
- ~ jednoducho komunikovať v ústnej a písomnej forme,
- ~ jednoducho sprostredkovať informácie iným ľuďom,
- ~ využívať cudzí jazyk ako prostriedok na získavanie poznatkov a informácií,
- ~ rozvíjať si pozitívny vzťah k učeniu sa cudzích jazykov,
- ~ využívať vhodné stratégie učenia sa cudzieho jazyka,
- ~ vnímať a akceptovať jazykovú a kultúrnu rozmanitosť.

Ciele JaK CJ sú v porovnaní so všeobecnejšie formulovanými cieľmi vo vzdelávacích štandardoch z roku 2015 konkrétnejšie a podrobnejšie, s jasnými očakávaniami nielen pre vzdelávaciu podoblasť JaK CJ, ale aj pre jednotlivé vzdelávacie cykly a sú priamo spojené s výkonovými a obsahovými štandardmi, ktoré sa majú dosiahnuť.

Výkonový štandard

Výkonový štandard definuje očakávaný výkon žiaka na konci cyklu a pokrýva tri základné komunikačné jazykové činnosti: **receptcia**, **produkcia** a **interakcia**. Schéma v podobe puzzle jasne ukazuje, že komunikačné jazykové činnosti sa navzájom prelínajú a ako celok sú nevyhnutné pre úspešnú komunikáciu v ústnej aj písomnej forme, a preto vytvárajú jeden komponent JaK CJ s rovnomeným názvom (pozri obrázok 1 Komponent vzdelávacej podoblasti JaK CJ – komunikačné jazykové činnosti).

Obrázok 1: Komponent vzdelávacej podoblasti JaK CJ

V porovnaní s výkonovým štandardom z roku 2015 došlo k úprave pojmov tak, aby korešpondovali s vyššie uvedenými komunikačnými jazykovými činnosťami (napr. ústny prejav – dialóg bol nahradený pojmom ústna interakcia a ústny prejav – monológ pojmom ústny prejav). Hoci logika výkonového štandardu ostala zachovaná, jednotlivé výkonové štandardy sú formulované tak, aby bola zreteľná gradácia v rozvíjaní všetkých komunikačných jazykových činností naprieč cyklami.

Obsahový štandard

Základom obsahového štandardu sú tri zložky komunikačnej kompetencie – a) pragmatická, b) jazyková a c) sociolingválna zložka, ktoré sú vzájomne prepojené a nie je možné ich od seba oddeliť.

V porovnaní s obsahovým štandardom z roku 2015 ostáva zachovaný **dôraz na pragmatickú zložku komunikácie** (v štandarde z roku 2015 pod pojmi kompetencie a funkcie jazyka); ostatné zložky prešli úpravou (obsahu i pojmov) a sú vystavané na základe troch metodických pilierov detailnejšie opísaných v druhej kapitole tohto sprievodcu. Napríklad, v súlade s prístupom zameraným na žiaka boli výrazným spôsobom upravené tematické okruhy, ktoré v obsahovom štandarde z roku 2023 majú gradačný charakter, t. j. v každom cykle sú prispôbené záujmom a konkrétnym potrebám žiakov mladšieho a staršieho školského veku. Podstatnejšia zmena v porovnaní s obsahovým štandardom z roku 2015 tiež nastala v jeho formáte. Obsahový štandard z roku 2023, hoci má formát lineárneho textu bez tabuliek, je dôležité chápať ako súdržný celok, kde jeho päť zložiek – pragmatická, jazyková, sociolingválna, tematické okruhy a druhy textov – je navzájom prepojených a neoddeliteľných. Toto účelné spojenie jednotlivých zložiek umožňuje, aby si žiaci prostredníctvom rôznych textov a zmysluplných činností osvojovali cudzí jazyk prirodzene a boli schopní jednoducho komunikovať aj v reálnom živote.

Vzdelávacie štandardy JaK CJ sú zostavené tak, aby prispievali aj k rozvíjaniu doménovej i prierezových gramotností naprieč vzdelávacími cyklami. Budovanie jazykovej a komunikačnej gramotnosti (t. j. doménovej gramotnosti) sa zakladá na postupnom rozvíjaní komunikačných jazykových činností: recepcie (počúvanie a čítanie s porozumením), produkcie (ústny a písomný prejav) a interakcie (ústna a písomná interakcia). Okrem toho, tematické okruhy uvedené v obsahovom štandarde vytvárajú priestor pre aktívne uplatnenie prierezových gramotností. **Sociálna a emocionálna gramotnosť** je nevyhnutná pre úspešné zvládanie každodenných komunikačných situácií – žiaci sa prostredníctvom činnostne zameraných aktivít učia efektívne komunikovať, pracovať v tíme, ale aj riešiť prípadné nedorozumenia. Efektívna komunikácia zahŕňa nielen znalosť a používanie vhodných jazykových prostriedkov, ale aj rešpektovanie a pochopenie rozmanitých kultúrnych prejavov ľudí (rozvoj **interkultúrnej gramotnosti** prostredníctvom sociolingválnej zložky obsahového štandardu). Pri učení (sa) cudzích jazykov možno rozvíjať **vizuálnu gramotnosť**, napríklad prostredníctvom použitia obrázkov, videí a iných grafických prvkov, čím sa posilňuje porozumenie vizuálnemu jazyku a rozvíja sa tvorivé myslenie žiakov. **Čitateľskú gramotnosť** je možné podporovať prostredníctvom rôznych druhov textov, ktoré vyžadujú rôzne úrovne porozumenia, a zároveň podnecujú žiakov kriticky myslieť a využívať rôzne stratégie pri učení sa nielen cudzieho jazyka. Vzdelávacie štandardy JaK CJ poskytujú podmienky aj na zavedenie systematického čitateľského programu, aby sa zabezpečil intenzívny

kontakt žiakov s cudzím jazykom. Učenie (sa) cudzích jazykov by tiež malo zahŕňať prácu s online materiálmi, interaktívnymi aplikáciami a komunikáciu prostredníctvom digitálnych nástrojov. To umožňuje rozvíjať u žiakov schopnosť zodpovedne využívať digitálne technológie v živote (napríklad správne interpretovať, hodnotiť, ale aj vytvárať mediálny obsah), a tým prispievať k rozvoju ich **digitálnej i mediálnej gramotnosti**.

Pri tvorbe vzdelávacích štandardov pre podoblasť JaK CJ sa autori pridržovali troch hlavných východísk:

1. aby podporovali tesné prepojenie vyučovania cudzích jazykov s bežným životom žiakov a ich každodennými komunikačnými situáciami;
2. aby citlivo rešpektovali vývinovo-psychologické osobitosti žiakov mladšieho a staršieho školského veku;
3. aby boli v zhode so všeobecným edukačným kontextom na Slovensku.

Ciele vzdelávacej podoblasti JaK CJ, ktoré sú uvedené v kapitole 1, je možné dosiahnuť prostredníctvom naplnenia **výkonových** a **obsahových štandardov**.

Výkonový štandard definuje očakávaný výkon žiaka na konci cyklu (čo žiak dokáže, čo je schopný vykonať). JaK CJ pokrýva tri základné komunikačné jazykové činnosti, ktoré žiak dokáže realizovať:

- a) **Recepcia** – žiak dokáže počúvať prehovory alebo čítať texty a porozumieť im, v učebných materiáloch sú aktivity zamerané na rozvoj recepcie často označované ako počúvanie s porozumením a čítanie s porozumením. Tieto termíny sa používajú aj vo vzdelávacom štandarde.
- b) **Produkcia** – žiak dokáže tvoriť zmysluplné cudzojazyčné prehovory a/alebo texty. Vo vzdelávacom štandarde sa produkcia delí na ústny a písomný prejav.
- c) **Interakcia** – žiak dokáže využívať cudzí jazyk na vzájomnú komunikáciu (ústnu alebo písomnú) s inými ľuďmi, používateľmi daného jazyka. Vo vzdelávacom štandarde sa tiež člení na ústnu a písomnú interakciu.

Pri učení sa cudzieho jazyka sú všetky komunikačné jazykové činnosti navzájom úzko prepojené, a preto vytvárajú **jeden komponent** JaK CJ s rovnomenným názvom.

Základom **obsahového štandardu** (čo žiak vie, aké vedomosti má) sú tri zložky komunikačnej kompetencie – a) pragmatická, b) jazyková a c) sociolingválna zložka, ktoré sú vzájomne prepojené a nie je možné ich od seba oddeliť.

- a) **Pragmatická zložka komunikácie** zahŕňa funkcie jazyka (napr. nadviazať kontakt pri stretnutí, reagovať na príbeh). Na každej úrovni (pred-A1, A1, A2) je možné vyjadriť rovnakú funkciu jazyka rôznymi spôsobmi (inou frázou, pomocou inej slovnej zásoby) a rôzne funkcie jazyka je možné voľne kombinovať a prispôbiť komuni-

kačnej situácii alebo téme (napr. adekvátne pozdraviť, začať konverzáciu, vyžiadať si informáciu, podeliť sa o informáciu, poďakovať a pod.). Funkcie jazyka sú definované pre jednotlivé cudzie jazyky osobitne; text kurzívou pri jednotlivých funkciách jazyka je iba názornou ukážkou toho, aké jazykové prostriedky je možné využiť v komunikácii s ohľadom na komunikačnú úroveň stanovenú pre daný cyklus.

b) **Jazyková zložka komunikácie** zahŕňa rôzne jazykové prostriedky (slovná zásoba, výslovnosť a gramatické javy). Predstavujú repertoár slov, slovných spojení a gramatických javov, s ktorými sa žiak oboznamuje v rámci tematických okruhov a funkcií jazyka prostredníctvom:

- ~ recepcie cieľového jazyka,
- ~ osvojovania si novej slovnej zásoby spolu s korektnou výslovnosťou v kontexte konkrétnych situácií,
- ~ opakovaného používania a aktívneho precvičovania slovných spojení a jednoduchých viet v modelových komunikačných situáciách najmä v prvom cykle, pričom v treťom cykle sa už kladie dôraz na ich aktívne používanie v personalizovaných kontextoch.

Jazyková zložka komunikácie je mimoriadne bohatá a dynamická a do veľkej miery závisí od komunikačných jazykových činností, v rámci ktorých sa využíva a od komunikačnej situácie. Preto nie je možné vo vzdelávacom štandarde presne určiť ohraničený súbor slovnej zásoby pre školské vzdelávanie a daný vzdelávací cyklus. Za konkrétny výber jazykových prostriedkov, ktoré si žiaci osvojujú, je zodpovedný učiteľ. V obsahovom štandarde sú pre každý cudzí jazyk samostatne uvedené iba gramatické javy.

c) **Sociolingválna zložka komunikácie** obsahuje stratégie vhodnej komunikácie v rôznych situáciách na danej úrovni a zahŕňa i rozvoj interkultúrneho povedomia, ktoré žiakom umožňuje vnímať odlišnosti medzi vlastnou a inou kultúrou. Obsah tejto zložky je pre všetky cudzie jazyky spoločný, avšak pri jej realizácii je potrebné brať do úvahy špecifickosť komunikácie v cudzom jazyku, v ktorej sa odráža aj kultúra krajín, v ktorých sa týmto jazykom hovorí (napr. pravidlá správania sa alebo spoločenských zvyklostí).

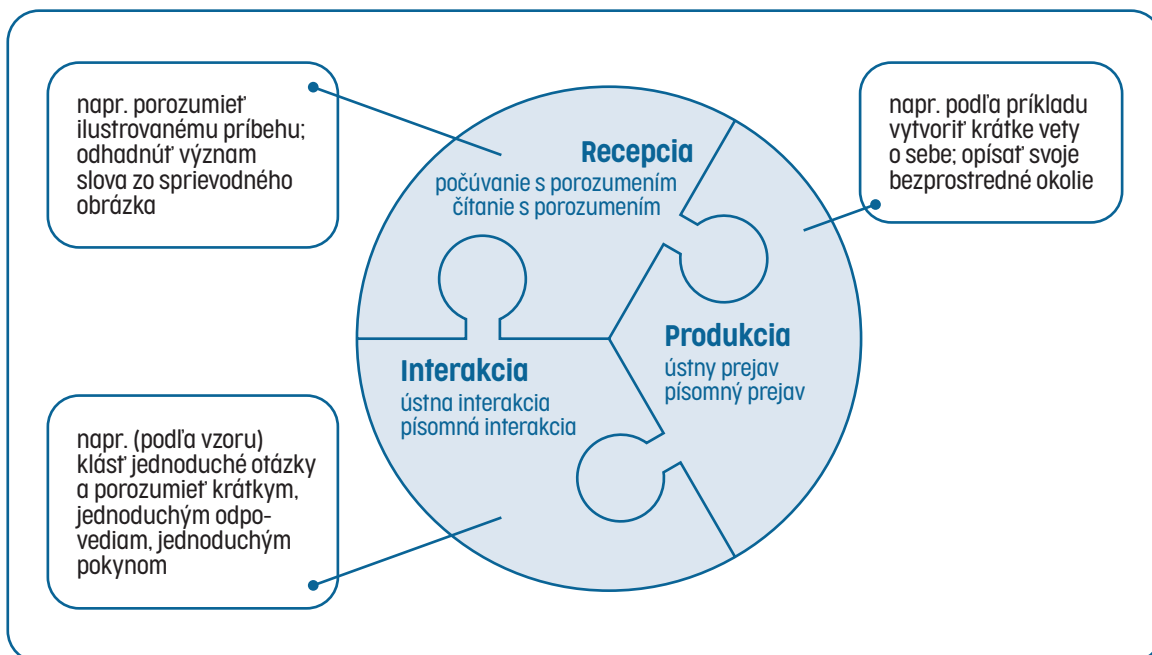
Obsahový štandard zároveň uvádza tematické okruhy a druhy textov, ktoré je možné v príslušných cykloch využívať.

d) **Tematické okruhy** slúžia na vytváranie rôznych komunikačných situácií a tvoria kontext pre praktické používanie jazyka v každodenných situáciách žiakov s využívaním primeranej slovnej zásoby a gramatických javov. Konkrétne zameranie okruhov a ich postupnosť určuje učiteľ s ohľadom na vek, záujmy a konkrétne potreby svojich žiakov.

e) **Druhy textov**

Pri rozvíjaní komunikačných jazykových činností sa využívajú rôzne druhy textov v tlačenej, audiovizuálnej a digitálnej forme. Konkrétne druhy textov pre vyučovanie vyberá učiteľ, pričom prihliada na vzdelávacie ciele, rozvíjanú komunikačnú úroveň žiakov, na ich vek a záujmy.

Pri práci s obsahovými štandardmi je dôležité uvedomiť si, že všetkých päť súčastí (pragmatická, jazyková a sociolingválna zložka, ktoré sú doplnené o tematické okruhy a druhy textov) je potrebné vnímať ako **jeden celok**. Jeho jednotlivé časti spolu súvisia, sú neoddeliteľné a navzájom úzko prepojené. Tieto vzájomné väzby vytvárajú predpoklad na to, aby si žiak prostredníctvom využívania rôznych druhov textov a činností v kontexte jeho reálneho života osvojoval cudzí jazyk prirodzeným spôsobom a bol schopný jednoducho komunikovať. Rovnako aj pri výkonových štandardoch sú jednotlivé základné komunikačné jazykové činnosti úzko prepojené a vytvárajú jeden komponent, ako je zrejmé z príkladu výkonových štandardov pre 1. cyklus na obrázku 2.

Obrázok 2: Príklady výkonových štandardov pre 1. cyklus

Hlavný cieľ vzdelávacej podoblasti sa naplňa postupne a pre jednotlivé cykly sú definované čiastkové ciele, ktorými je dosiahnutie danej úrovne cudzojazyčnej komunikačnej kompetencie. Tým je zabezpečená aj **prirodená gradácia** v rozvoji cudzojazyčnej komunikačnej kompetencie a gramotnosti žiakov. Podobne aj jednotlivé výkonové štandardy sú formulované tak, aby bola zreteľná gradácia v rozvoji všetkých troch komunikačných jazykových činností.

Príklady gradácie vo výkonových štandardoch

Ako príklad uvádzame vybrané formulácie z výkonového štandardu pre komunikačnú jazykovú činnosť Recepcia (počúvanie s porozumením), Produkcia (ústny prejav) aj Interakcia (ústna interakcia) pre prvý cudzí jazyk.

V rámci Recepcie žiak dokáže v prvom cykle počúvať s porozumením texty, ktoré sú vyslovené zreteľne a v známom kontexte, resp. poskytujú vizuálnu oporu na podporu porozumenia. V takýchto textoch žiak dokáže rozoznať slová, ktoré pozná a porozumieť jednoduchým vetám. V druhom cykle sa rozširuje repertoár textov, aj keď ostávajú na jednoduchej úrovni z hľadiska napr. využitia jazykových prostriedkov a sú v kontexte

tém blízkych životu žiakov. V treťom cykle žiak dokáže zachytiť konkrétne informácie z vypočítaného textu (napr. miesto, kde sa kto stretáva), rovnako dokáže porozumieť jednoduchým rozhovorom, príbehom alebo prezentáciám.

Tabuľka 3: Príklad gradácie vo výkonových štandardoch pre komunikačnú jazykovú činnosť Recepcia – počúvanie s porozumením

Výkonový štandard – Recepcia	
1. cyklus	<p>Žiak dokáže rozoznať bežné, známe slová (napr. farby, oblečenie, jedlá) za predpokladu, že sú vyslovené zreteľne a pomaly v známom kontexte.</p> <p>Žiak dokáže porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám za predpokladu, že sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami.</p>
2. cyklus	<p>Žiak dokáže sledovať reč a pochopiť význam, ak je reč pomaly a zreteľne artikulovaná (napr. jednoduchý opis priestoru, domáceho zvieratka).</p> <p>Žiak dokáže porozumieť slovám a krátkym vetám v jednoduchom rozhovore na známu tému.</p>
3. cyklus	<p>Žiak dokáže v hlavných rysoch sledovať a porozumieť jednoduchým rozhovorom, ktoré sa uskutočňujú pomaly a zreteľne.</p> <p>Žiak dokáže sledovať s porozumením jednoduchú prezentáciu na známu tému, ak je doplnená vizuálnymi podnetmi a konkrétnymi príkladmi.</p>

V rámci ústneho prejavu (Produkcia) v prvom cykle žiak dokáže vyjadriť základné informácie o sebe a svojom bezprostrednom okolí. Kým na konci prvého cyklu sa očakáva, že žiak o sebe dokáže hovoriť len s potrebnou podporou modelových viet a s pomocou príkladov, na konci druhého cyklu je schopný hovoriť o sebe samostatne, ale po krátkej príprave. Na konci tretieho cyklu žiak dokáže o sebe hovoriť samostatne, pričom dokáže používať rôzne typy viet a relatívne široký repertoár jazykových prostriedkov.

Tabuľka 4: Príklad gradácie vo výkonových štandardoch pre komunikačnú jazykovú činnosť Produkcia – ústny prejav

Výkonový štandard – Produkcia	
1. cyklus	Žiak dokáže podľa príkladu vytvoriť krátke vety o sebe.
2. cyklus	Žiak dokáže opísať jednoduché aktivity zo svojho života pomocou krátkych viet za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť.
3. cyklus	Žiak dokáže používať rôzne typy viet (oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie) a komunikovať o sebe a iných ľuďoch, o ich činnostiach, miestach, veciach zo svojho prostredia.

Pri ústnej interakcii žiak v prvom cykle podľa vzoru dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky týkajúce sa osobných informácií alebo veľmi známych tém (napr. akej farby je jeho pero). V druhom cykle si dokáže vymieňať názory o tom, čo sa mu páči/nepáči a vhodne reagovať v ďalších bežných spoločenských situáciách. V treťom cykle sa rozširuje súbor komunikačných tém a jazykových prostriedkov, žiak dokáže

viesť jednoduchý rozhovor o témach a udalostiach, ktoré ho zaujímajú, či porozprávať sa o osobných zážitkoch.

Tabuľka 5: Príklad gradácie vo výkonových štandardoch pre komunikačnú jazykovú činnosť Interakcia – ústna interakcia

	Výkonový štandard – Interakcia
1. cyklus	<i>Žiak dokáže (podľa vzoru) klásť jednoduché otázky a porozumieť krátkym, jednoduchým odpoveďami, ktoré sa týkajú tém z jeho bezprostredného okolia (napr. farby, názvy niektorých živočíchov, potravín, oblečenia). Verbálny prejav môže byť sprevádzaný gestikuláciou.</i>
2. cyklus	<i>Žiak dokáže v rozhovore reagovať na jednoduché otázky o základných faktoch alebo pocitoch, vymieňať si názory o tom, čo sa mu páči alebo nepáči/čo má alebo nemá kto rád.</i>
3. cyklus	<i>Žiak sa dokáže jednoduchým jazykom porozprávať s rovesníkmi, učiteľmi alebo inými ľuďmi o bežných témach a praktických otázkach.</i>

Príklady gradácie v obsahových štandardoch

Obsahový štandard v štátnom vzdelávacom programe je rozdelený do piatich častí, ktoré vytvárajú jeden celok. Jednotlivé časti súčasne tvoria rámec pre úspešnú komunikáciu v cudzom jazyku. Aby žiak mohol dosiahnuť komunikačnú úroveň stanovenú pre každý cyklus, obsah každej z týchto častí podlieha postupnému a systematickému rozširovaniu a kvalitatívnemu posunu naprieč vzdelávacími cyklami. Tento proces gradácie zaisťuje, že žiak komunikačnú kompetenciu nadobúda postupne a je schopný zvládnuť komunikáciu v cudzom jazyku na požadovanej komunikačnej úrovni. V tabuľkách nižšie uvádzame príklady gradácie naprieč cyklami pre jednu funkciu jazyka, jeden tematický okruh a slovesnú kategóriu času. Väčšina názvov hlavných položiek obsahového štandardu je rovnaká v prvom, druhom aj treťom cykle. Pri každej položke naprieč cyklami graduje a rozširuje sa jej obsah a rozsah. Je to zrejmé z príkladov uvedených v tabuľkách 6 až 8.

Tabuľka 6: Príklad gradácie v obsahových štandardoch – funkcie jazyka

	Obsahový štandard – Funkcie jazyka
1. cyklus	<i>Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu.</i>
2. cyklus	<i>Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, potvrdiť informáciu/žiadať potvrdenie informácie, identifikovať niekoho/niečo.</i>
3. cyklus	<i>Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, potvrdiť informáciu/žiadať potvrdenie informácie, vyjadriť neporozumenie, požiadať o zopakovanie/vysvetlenie informácie, upozorniť na niečo, identifikovať niekoho/niečo.</i>

Tabuľka 7: Príklad gradácie v obsahových štandardoch – tematické okruhy

	Obsahový štandard – Tematické okruhy
1. cyklus	<i>Rodina a spoločnosť: ja a ľudia okolo mňa (rodina, priatelia).</i>
2. cyklus	<i>Rodina a spoločnosť: ja a ľudia okolo mňa (rodina, spolužiaci, priatelia), osobné údaje (meno, bydlisko, vek), členovia rodiny a priatelia (zovňajšok, charakter).</i>
3. cyklus	<i>Rodina a spoločnosť: ja a ľudia okolo mňa (príbuzní, priatelia, vonkajšia a vnútorná charakteristika osôb), osobné údaje (meno, bydlisko, vek, národnosť), pozitívne a negatívne vzory (individuálne priority a hodnoty, človek, ktorého si vážim), medziľudské vzťahy (vzťahy medzi rovesníkmi, generačné vzťahy).</i>

Tabuľka 8: Príklad gradácie v obsahových štandardoch – jazykové prostriedky (anglický jazyk)

	Obsahový štandard – Jazykové prostriedky
1. cyklus	<i>Prítomný čas jednoduchý základných plnovýznamových slovies.</i>
2. cyklus	<i>Prítomný čas jednoduchý plnovýznamových slovies. Prítomný čas priebuhový. Minulý čas jednoduchý základných plnovýznamových slovies (aj cca 5 - 8 nepravidelných slovies) - oboznámenie sa so základmi.</i>
3. cyklus	<i>Prítomný čas jednoduchý plnovýznamových slovies. Prítomný čas priebuhový. Vyjadrenie budúceho deja pomocou to be going to, prítomného priebuhového času, will. Minulý čas jednoduchý plnovýznamových slovies. Minulý čas priebuhový. Vyjadrenie minulosti pomocou used to. Predprítomný čas jednoduchý.</i>

Previazanosť medzi cieľmi, výkonovými a obsahovými štandardmi

Ciele sa realizujú pomocou výkonových a obsahových štandardov, ktoré sú **vzájomne prepojené a neoddeliteľné**. Každá komunikačná jazyková činnosť (repcia, produkcia, interakcia) môže zahŕňať akékoľvek jazykové funkcie a jazykové prostriedky podľa uváženia a konkrétneho výberu učiteľa. Podobne aj každá jazyková funkcia môže byť aplikovaná v rôznych komunikačných jazykových činnostiach a v rôznych komunikačných situáciách, pričom ich konkrétny výber určuje učiteľ s ohľadom na vek, záujmy a konkrétne potreby svojich žiakov.

Napríklad výkonový štandard pre 1. cyklus *Žiak dokáže podľa príkladu vytvoriť krátke vety o sebe* môže učiteľ efektívne prepojiť s akýmkoľvek obsahovým štandardom. Napríklad ho môže spojiť s funkciou jazyka *požadovať a poskytnúť informácie*, ktorá

môže byť opäť realizovaná v rámci každého tematického okruhu. Pri téme *Moje telo* (tematický okruh *Ludské telo, starostlivosť o zdravie*) sa napríklad žiak učí popísať svoje telo a učiteľ určí potrebné jazykové prostriedky, ktoré si má žiak osvojiť. Pravdepodobne bude vyberať z rôznych prostriedkov na pomenovanie častí ľudského tela (hlava, ruka, noha a pod.), vyjadrenie počtu týchto častí (dve ruky, päť prstov a pod.), privlastňovacie zámená (môj/tvoj), prídavné mená na vyjadrenie farby a kvality (hnede/čierne/blond/dlhé/krátke vlasy a pod.) a vetné konštrukcie na tvorbu krátkych oznamovacích viet (Mám dlhé vlasy./Moje vlasy sú dlhé.) a otázok (Aké máš vlasy?).

Tento konkrétny príklad ilustruje úzku spätosť výkonových a obsahových štandardov, prostredníctvom ktorých sa realizuje cieľ jednoducho komunikovať/sprostredkovať informácie. Takmer v každom výkonovom štandarde môže žiak použiť funkciu jazyka *požadovať a poskytnúť informácie* a jazykové prostriedky, ako základné číslovky, privlastňovacie zámená, pomenovania farieb alebo vety so slovesami *mať* a *býť*.

Vzdelávacie štandardy preto umožňujú **veľkú flexibilitu** pri tvorbe učebných osnov. Je v kompetencii tvorcov učebných osnov, ako k ich tvorbe pristúpia, pričom je dôležité upozorniť, že **obsahové a výkonové štandardy majú byť naplnené až na konci cyklu**. Zároveň sa odporúča zdôrazňovať **pragmatickú zložku komunikácie** (funkcie jazyka), nie gramatické javy, pretože ich ovládanie nie je samostatným cieľom učenia sa jazyka, ale prostriedkom na správne vyjadrenie jednotlivých funkcií jazyka, a teda na dosiahnutie úspešnej komunikácie, či už v ústnej alebo písomnej forme.

Vzdelávacie štandardy stoja na **troch metodických pilieroch** modernej didaktiky cudzích jazykov, ktorými sú:

- ~ prístup zameraný na žiaka,
- ~ činnostne zameraný prístup,
- ~ plurilingválny a plurikultúrny prístup.

Prístup zameraný na žiaka

V modernej výučbe cudzích jazykov sa podčiarkuje nutnosť v čo najväčšej miere sa prispôbovať potrebám konkrétnych žiakov a **rešpektovať** ich **vývinové a individuálne osobitosti**. Napríklad pri výbere tematických okruhov sa vychádza z bezprostredného okolia žiaka (napr. *Ja a moja rodina, Moja izba, Moje záujmy* a pod.) a z komunikačných situácií, v ktorých sa žiak môže reálne ocitnúť (*požiadat' o informáciu, vyjadriť svoje pocity*).

Činnostne zameraný prístup

Tento prístup považuje žiakov za aktívnych účastníkov procesu učenia sa a používateľov jazyka. *Žiaci nie sú pasívnymi prijímatel'mi informácií, ale osvojujú si jazyk vykonávaním zmysluplných úloh, ktoré reflektujú ich reálny život. Novo získavané vedomosti sa prepájajú s predchádzajúcimi a zároveň s poznatkami z iných predmetov. Žiaci sú vedení k tomu, aby vedeli kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a vytvárať si efektívne stratégie učenia sa.*

Plurilingválny a plurikultúrny prístup

Tento prístup podporuje **rozvíjanie viacjazyčnosti** a v rámci jazykového vzdelávania vedie k tomu, že nadobudnuté komunikačné kompetencie žiaka v akomkoľvek jazyku (napr. v materinskom alebo inom cudzom jazyku) sa následne využívajú na efek-

tívnejšie osvojovanie si ďalšieho jazyka, príp. jazykov. Žiaci sa zároveň oboznamujú s vybranými aspektmi každodenného života a spôsobom života ľudí v rôznych kultúrnych kontextoch, dokážu identifikovať podobnosti a odlišnosti medzi vlastnou kultúrou a kultúrami iných národností a krajín (napr. zvyky, tradície, sviatky) a sú vedení k rešpektovaniu jedinečnosti svojej aj iných kultúr.

Praktické uchopenie metodických pilierov

V súlade s vyššie uvedenými **metodickými piliermi** by mal učiteľ cudzieho jazyka všemožne **podporovať** procesy osvojovania si a učenia sa cudzích jazykov, napríklad aj rešpektovaním nasledujúcich praktických odporúčaní:

- ~ Osvojovanie si cudzieho jazyka prebieha v bezprostrednom **kontakte s cieľovým jazykom** v zrozumiteľnom kontexte. S cieľom podporiť tento proces je dôležité vystaviť žiakov cudziemu jazyku v maximálnej možnej miere, umožniť im vnímať ho a precvičovať si ho v rôznych, im zrozumiteľných a známych situáciách v škole i mimo nej.
- ~ Obzvlášť dôležité je poskytovať žiakom **vzory správnej výslovnosti, prízvuku a intonácie**, ktoré žiaci, hlavne v mladšom školskom veku, dokážu prirodzene napodobňovať.
- ~ Je dôležité rešpektovať prirodzený vývin jazyka, zohľadniť aj prípadnú **potrebu tichého obdobia** u niektorých žiakov v 1. cykle, čo sa môže prejaviť určitou zdržanlivosťou a neochotou reagovať v cudzom jazyku. Niektorí žiaci na začiatku učenia sa cudzieho jazyka potrebujú dlhšie obdobie na nadobudnutie väčšej istoty.
- ~ Cieľový jazyk by sa mal v maximálnej miere využívať v **bežnej triednej komunikácii** (napr. inštrukcie, pokyny), čím sa pomáha **automatizovaniu**, podporuje sa **spontánnosť** vo vyjadrovaní a autentická, **sebaistá** komunikácia.
- ~ Komunikácia v cieľovom jazyku by mala byť sprevádzaná výraznou **neverbálnou komunikáciou a vizuálnou podporou**. Takto žiaci ľahšie odhadnú význam komunikácie a ľahšie si osvoja bežné jednoduché frázy.
- ~ Postupne je potrebné zintenzívňovať kontakt žiakov s cudzím jazykom prostredníctvom **čítania**. Okrem textov v učebniciach je **vhodné** využívať aj ďalšie materiály, prípadne zaviesť aj systematický čitateľský program.
- ~ Ak žiak ovláda aj iné jazyky, je žiadúce ich prepájať, čo môže uľahčiť osvojovanie si ďalšieho jazyka, t. j. **využívať plurilingválny prístup**.
- ~ Je potrebné postupne rozvíjať efektívne **učebné návyky a stratégie, rozvíjať autonómne učenie sa** a viesť žiakov k samostatnosti a k preberaniu **zodpovednosti** za vlastné učenie sa (napr. podieľaním sa na rozhodovaní, prezentáciou vlastných výstupov, reflexiou, hodnotením vlastného výkonu a výkonu spolužiakov, účasťou v aktivitách, ktoré podporujú kooperáciu a pod.).

Ako pracovať so vzdelávacími štandardmi pri tvorbe učebných osnov?

Vzdelávacie programy existujú vo viacerých formách a prechádzajú procesmi viacnásobnej transformácie. Smerom od štátneho vzdelávacieho programu cez školský vzdelávacie program sa pretvárajú do praktickej realizácie kurikula, ktorá sa tvorí priamo na vyučovacích hodinách. Učebné osnovy sú významným školským dokumentom, v ktorom sú spracované ciele a obsahy zo štátneho vzdelávacieho programu. Prepájajú sa so špecifickými podmienkami každej školy v závislosti od zamerania a poslania školy, školského učebného plánu, umiestnenia školy, preferovaných učebných zdrojov a pod.

Pri tvorbe vzdelávacích štandardov pre cudzie jazyky sa zohľadnili všetky vyššie uvedené aspekty. Dôraz sa kládol najmä na to, aby tieto štandardy poskytovali učiteľom cudzích jazykov **vysokú mieru flexibility** pri tvorbe učebných osnov. Flexibilita je kľúčová, pretože napomáha učiteľom navrhnuť učebné osnovy tak, aby boli praktické a efektívne, čo im umožní prispôbiť výučbu typickým podmienkam v triedach a skupinách žiakov, ktorých učia.

Pri tvorbe učebných osnov je dôležité mať na pamäti to, **že neexistuje jeden správny postup**, ktorého sa treba držať. **Neexistuje ani jednotný formát učebných osnov**, ktorý by bol predpísaný na úrovni štátu. Naopak, existuje mnoho možných spôsobov a formátov spracovania učebných osnov. Z tohto dôvodu v tejto kapitole uvádzame iba príklady toho, ako môžu učebné osnovy vyzerieť. Učitelia a učiteľky si z príkladov môžu vybrať formát, ktorý im vyhovuje a môžu si ho prispôbiť vlastným potrebám. Môžu si samozrejme vytvoriť aj iný, vlastný formát učebných osnov.

Pred tvorbou učebných osnov je vhodné dôkladne sa oboznámiť so vzdelávacími štandardmi z cudzích jazykov a ujasniť si tieto body:

- ~ **Vybrať si ako zdroj tvorby učebných osnov vzdelávacie štandard z cudzieho jazyka na príslušnej komunikačnej úrovni** podľa toho, pre aký cyklus vzdelávania sa učebné osnovy tvoria.
- ~ **Poznať školský učebný plán**, poznať hodinovú dotáciu pre každý ročník pre prvý a druhý cudzí jazyk, ktoré sa na konkrétnej škole vyučujú. Vedieť, v ktorom ročníku sa zavádza prvý aj druhý cudzí jazyk. V rámcovom učebnom pláne je stanovená časová dotácia pre každý vyučovací predmet na celý cyklus vzdelávania. Tabuľka nižšie uvádza časovú dotáciu v rámcovom učebnom pláne pre vyučovací predmet cudzí jazyk (1. cudzí jazyk).

Tabuľka 9: Časová dotácia v rámcovom učebnom pláne – 1. cudzí jazyk

	1. cyklus	2. cyklus	3. cyklus
Základné školy s vyučovacím jazykom slovenským	3	6	12
Základné školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny	2	5	12
Základné školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny	3	6	12

V učebnom pláne školy sa vymedzí konkrétna časová dotácia pre jednotlivé ročníky, pričom je možné využiť aj voliteľné (disponibilné hodiny). V prípade 2. cudzieho jazyka v 3. cykle je potrebné dodržať minimálnu časovú dotáciu 6 hodín z rámca voliteľných (disponibilných) hodín.

~ **Premyslieť a vybrať si učebné zdroje**, ktoré sa budú v danom cykle používať.

Pri tvorbe učebných osnov platí:

- ~ **K cieľom a naplneniu vzdelávacích štandardov sa dá dostať viacerými spôsobmi**, neexistuje jedna správna cesta. Ciele vzdelávacej podoblasti JaK CJ a ciele vymedzené pre jednotlivé cykly postupne gradujú a naplňajú sa prostredníctvom výkonových a obsahových štandardov. V učebných osnovách je možné vytvoriť ľubovoľné množstvo variácií prepojenia výkonového a obsahového štandardu, pretože jednotlivé zložky výkonového a obsahového štandardu sú vzájomne prepojené, gradujú a ako celok zabezpečujú naplnenie cieľov. Pri tvorbe učebných osnov sa odporúča vychádzať z pragmatickej zložky obsahového štandardu (funkcie jazyka) alebo z tematických okruhov, ku ktorým sa následne priradia ďalšie zložky obsahového štandardu (jazykové prostriedky, sociolingválna zložka, druhy textov). Týmto spôsobom sa zabezpečí, že realizáciou všetkých zložiek dôjde k naplneniu výkonového štandardu. Pri tvorbe učebných osnov je dôležité zohľadniť činnostne zameraný prístup k učeniu cudzieho jazyka, ktorý kladie dôraz na reálne používanie jazyka, a preto **nie je vhodné vychádzať pri tvorbe učebných osnov z jazykových prostriedkov**.
- ~ Jednotlivé položky zo vzdelávacích štandardov **sa budú v učebných osnovách opakovať**, pretože žiaci si cudzí jazyk osvojujú/učia sa v rôznych situáciách a v rôznych kontextoch, ktoré sú rámcované tematickými okruhmi. Špirálovitým opakovaním sa zabezpečuje gradácia a posúvanie komunikačnej kompetencie na vyššiu úroveň. Pri tvorbe učebných osnov je možné jednotlivé položky prispôbovať špecifickým potrebám žiakov a podmienkam školy a triedy, t. j. konkretizovať a upraviť si ich znenie.
- ~ Položky vo vzdelávacích štandardoch možno **deliť a ľubovoľne kombinovať**, ale je nevyhnutné, aby boli všetky rozpracované do ročníkov v rámci daného cyklu.
- ~ Celkové/Komplexné vzdelávacie štandardy majú byť naplnené až na konci cyklu. K ich naplneniu dochádza postupne v rámci jednotlivých ročníkov.

Príklady spracovania učebných osnov

Príklad 1

Nadviazať kontakt pri stretnutí je azda úplne prvá funkcia jazyka, ktorú si žiaci na vyučovaní cudzieho jazyka osvojujú. Zároveň si ju cyklicky opakujú v iných kontextoch s využitím rôznych jazykových prostriedkov. Napríklad, osvojujú si, ako pozdraviť kamarátov, učiteľov v rámci tematického okruhu *Ja a ľudia okolo mňa*, pričom používajú iba základné pozdravy, neskôr sa už dokážu veľmi jednoduchým spôsobom aj predstaviť (napr. povedať, koľko majú rokov, čo majú radi, čo radi robia, pričom už musia vo svojej komunikácii použiť rôzne jazykové prostriedky, ktoré majú osvojené alebo sa ich práve učia). Táto funkcia však môže byť osvojovaná aj v rámci tematického okruhu *Obchod a služby* – ako správne pozdraviť pri vstupe do obchodu, kde pravdepodobne využijú opäť iba základné pozdravy, ale je potrebné viesť žiakov k schopnosti rozlíšiť, ktorý pozdrav je vhodné použiť v tejto komunikačnej situácii (tým sa súčasne rozvíja aj sociolingválna zložka obsahového štandardu). Aj na tomto príklade je možné vidieť úzku previazanosť jednotlivých zložiek obsahového štandardu, ktorých realizácia v činnostne zameraných aktivitách prispieva k postupnému dosahovaniu výkonového štandardu, a zároveň cieľov prvého cyklu.

Cieľ pre 1. cyklus:	Verbálne reagovať na základe príkladov a podnetov z okolia. Vytvoriť si pozitívny vzťah k učeniu sa cudzích jazykov.				
Výkonový štandard	<i>Počúvanie s porozumením</i> Žiak dokáže porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám za predpokladu, že sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami.		<i>Ústna interakcia</i> Žiak dokáže porozumieť jednoduchým pozdravom a reagovať na ne. (Dokáže správne a vhodne niekoho osloviť, pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa a zdieľať základné informácie o sebe.)		
Obsahový štandard	Funkcie jazyka	Jazykové prostriedky	Sociolingválna zložka	Tematický okruh	Druhy textov
1. ročník	Nadviazať kontakt pri stretnutí: pozdraviť/odpovedať na pozdrav	Základné pozdravy/odpovede na pozdrav (napr. v AJ: Hi. Hello.)		Ja a ľudia okolo mňa	Audiovizuálny podnet (dialóg kamarátov pri prvom stretnutí). Jednoduchý text dialógu pri stretnutí. Obrázkové karty.
2. ročník	Nadviazať kontakt pri stretnutí: pozdraviť/odpovedať na pozdrav predstaviť sa rozlúčiť sa	Základné pozdravy/odpovede na pozdrav (napr. v AJ: Hi. Hello. Good morning. Good evening. Bye-bye.) Jednoduché informácie o sebe (napr. v AJ: My name is Petra.) Privlastňovacie zámeno „môj“ a sloveso „byť“			
3. ročník	Nadviazať kontakt pri stretnutí: osloviť niekoho pozdraviť/odpovedať na pozdrav predstaviť sa rozlúčiť sa Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád	Pozdravy/odpovede na pozdrav (napr. v AJ: Hi. Hello. Good morning/afternoon/evening/Good night. Good Bye.) Oslovenie učiteľa Jednoduché informácie o sebe (meno, záľuby) (napr. v AJ: My name is Petra. I like reading books.)	Ako správne osloviť niekoho v anglickom/nemeckom/francúzskom/ruskom/ talianskom/ španielskom jazyku (napr. oslovenie učiteľa v škole). Rozdiely v oslovení/pozdravoch s ohľadom na komunikačného partnera (ako pozdraviť kamaráta, učiteľa, ako pozdraviť v obchode a pod.).		

Príklad 2

uvádza ďalší spôsob spracovania učebných osnov z cudzieho jazyka. Je to ukážka zameraná na krátke časové obdobie (niekoľko týždňov), formát tabuliek si môžu učitelia modifikovať. Keďže ide o učebné osnovy pre tretí ročník, ciele sú formulované s dôrazom na rozoznávanie a porozumenie jednoduchých slovných spojení a textov. Príklad je spracovaný cez tematický okruh Domov a bývanie, v rámci ktorého si žiaci osvoja funkciu jazyka – požiadať a poskytnúť informácie. Pri tomto tematickom okruhu by bolo možné zaradiť aj iné funkcie jazyka, napr. vyjadriť, čo mám rád. Dôraz sa kladie na receptívne činnosti, produkcia je založená najmä na opakovaní a modifikovaní poskytnutých príkladov. Z jazykových prostriedkov si žiaci osvoja správnu výslovnosť vybraných slovných spojení a jednoduchých viet, ktoré sú súčasťou používaných textov. Vytvorením vhodných komunikačných situácií sa oboznámia s niektorými slovesami v prítomnom jednoduchom čase; vybranými opytovacími zámenami a základnými číslovkami. V príklade uvádzame aj stĺpec venovaný sociolingválnej zložke, cez nahrávky a obrázky sa žiaci môžu oboznámiť s rôznymi možnosťami bývania či už na Slovensku alebo v inej krajine.

Vyučovaci predmet; ročník:		Anglický jazyk; 3. ročník				
Týždenná hodinová dotácia:		3 vyučovacie hodiny				
Ciele pre 1. cyklus	Tematický okruh	Funkcie jazyka	Výkonový štandard	Sociolingválna zložka	Jazykové prostriedky	Druhy textov
~ Rozoznať známe slová a jednoduché slovné spojenia, ktoré sa týkajú osoby žiaka a jeho bezprostredného okolia. ~ Porozumieť krátkym, jednoduchým textom s vizuálnou oporou. ~ Verbálne reagovať na základe príkladov a podnetov z okolia.	Domov a bývanie Mój byt (byt/dom, kde bývam) This is my home	Požiadať a poskytnúť informácie	Recepcia ~ Rozoznať bežné, známe slová za predpokladu, že sú vyslovené zreteľne v známom kontexte. ~ Porozumieť krátkym otázkam. Produkcia ~ Podľa príkladu vytvoriť krátke vety o sebe (kde bývam; čo sa nachádza v mojom dome).	Oboznámiť sa s rôznymi spôsobmi bývania na Slovensku a inde.	I live in a flat. I live in a house. I like my house. Where's your mother? She's in the kitchen. Where's your brother? He's in the living room. slovná zásoba k téme: home, flat, bedroom, house, kitchen, bathroom, living room správna intonácia v oznamovacej a opytovacej vete	Obrázky domov a bytov. Nahrávka piesne - môj dom. Ilustrovaný text piesne - môj dom. Stolová hra - Tu bývam.

Príklad 3

ilustruje spracovanie učebných osnov zo španielskeho jazyka s dôrazom na funkciu jazyka *Vyjadriť názor*. Túto funkciu jazyka môžu žiaci rozvíjať napríklad prostredníctvom tematických okruhov *Voľný čas a záľuby*, *Odievanie a móda*, *Ľudské telo a starostlivosť o zdravie*. Učiteľ si však môže zvoliť aj iné tematické okruhy. Z jazykových prostriedkov je uvedená v tabuľke gramatika, slovná zásoba a príklady viet, ktoré ilustrujú využitie gramatických javov a slovnej zásoby v kontexte daného tematického okruhu. Učiteľ si môže jednotlivé časti doplniť, modifikovať na základe vlastného uváženia. V rámci výkonového štandardu sa pri rozvíjaní tejto funkcie jazyka kladie dôraz najmä na ústny prejav – produkciu a interakciu. Žiaci 2. cyklu sa učia jednoduchým spôsobom vyjadrovať a opisovať, čo majú a nemajú radi, jednoducho sa pýtať, čo ich zaujíma a odpovedať na zreteľne vyslovené otázky. Sociolingválna zložka s napĺňaním komunikačného cieľa priamo súvisí, pretože umožňuje rozvíjať schopnosť vhodne sa vyjadriť alebo zareagovať v súlade so situáciou, zvoliť vhodnú formu správania, spoznať aspekty inej kultúry a v konečnom dôsledku porozumieť vlastnej. Rozvoj prierezových gramotností sa síce deje implicitne, ale je veľmi dôležitý, pretože formuje u žiakov ich postoj k svetu, v ktorom je potrebné sa flexibilne pohybovať a s rešpektom a úctou sa správať k ostatným. V rámci sociolingválnej zložky sa implicitne rozvíja aj schopnosť rešpektovať rozmanité kultúrne prejavy, rešpektovať súhlas a nesúhlas druhých alebo prejavovať záujem o iných ľudí (ako súčasť sociálnej a emocionálnej gramotnosti).

Predmet:	Španielsky jazyk			
Cieľ pre 2. cyklus:	Jednoducho vyjadriť vlastný názor. Získať informácie jednoduchými otázkami. Vnímať rozmanitosť kultúr a ich zvykov.			
Funkcia jazyka	Tematický okruh	Jazykové prostriedky	Výkonový štandard	Sociolingválna zložka
Vyjadriť názor (zistiť a vyjadriť názor, vybrať si z ponúkaných možností)	Voľný čas a záľuby	~ časovanie slovíec v prítomnom čase ~ príslovky množstva Slovná zásoba - názvy voľnočasových aktivít, druhy športu, hudobné nástroje. <i>(Yo) creo que Juan canta bastante bien.</i> <i>¿Y tú?</i>	Produkcia, ústny prejav: ~ poskytnúť informácie o veciach osobného významu pomocou základných výrazov ~ opísať jednoduché aktivity zo svojho života Ústna interakcia:	Oboznámiť sa s rôznymi spôsobmi trávenia voľného času mladých ľudí z rôznych krajín a porovnať ich so zvykmi na Slovensku.
	Odievanie a móda	~ nesamostatné prívlastňovacie zámená ~ nesamostatné osobné zámená Slovná zásoba - druhy oblečenia a obuvi. <i>¿Te gusta mi pantalón?</i> <i>¡Qué bonito!</i>	~ v rozhovore reagovať na jednoduché otázky, vymieňať si názory o tom, čo sa komu páči alebo nepáči, čo má alebo nemá rád ~ dať jednoduchým spôsobom najavo, že nerozumie a požiadať ľudí, aby zopakovali, čo hovoria, alebo aby hovorili pomalšie	Spôsob obliekania vo vzťahu k rôznym príležitostiam (napr. do školy, na šport, do divadla).
	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	~ príslovky času ~ tvorenie záporu ~ vyjadrenie blízkeho budúceho času Slovná zásoba - stravovanie, druhy jedla, názvy ovocia a zeleniny. <i>Ahora no quiero comer dulces.</i> <i>Voy a comer fruta. ¿Y tú?</i>		Stravovanie, zvyky pri stolovaní v mojej krajine a kultúre v porovnaní s inými krajinami, vnímanie odlišností.

Príklad 4

Vzdelávacie štandardy pre 3. cyklus základného vzdelávania predstavujú pre JaK CJ výkonové a obsahové štandardy potrebné na dosiahnutie komunikačnej úrovne A2 v cudzom jazyku na konci 3. cyklu, t. j. na konci 9. ročníka ZŠ. Výkonový štandard je zostavený podľa jednotlivých zložiek komunikačných jazykových činností (receptcia, produkcia a interakcia). Tieto činnosti prirodzene graduujú od receptcie cez produkciu do interakcie. Obsahový štandard je zostavený podľa jednotlivých zložiek komunikačnej kompetencie: pragmatická, jazyková a sociolingválna; obsahuje aj tematické okruhy a druhy textov. Učebné osnovy môžu kombinovať všetky tieto zložky, preto sú súčasťou nižšie uvedených príkladov. Činnostne zameraný prístup k učeniu sa a vyučovaniu cudzích jazykov uprednostňuje učebné úlohy, ktoré odrážajú potreby a každodenný život našich žiakov. Preto možno navrhovať ku každému bloku hodín, ktorý pokryjú dole uvedené príklady spracovania učebných osnov, aj príklad možnej makro-úlohy, ktorú budú žiaci spolu realizovať na hodinách francúzskeho jazyka.

Príklady môžu znieť nasledovne. Pre 6. ročník ZŠ: zablahoželať krátkym videozáznamom spolužiakom z Francúzska k úspechu národného tímu kolektívneho športu/hráča individuálneho športu; pre 7. ročník ZŠ: zablahoželať krátkym videozáznamom spolužiakom z Francúzska k úspechu francúzskej speváčky na detskej súťaži Eurovízia; pre 8. ročník ZŠ: pozvať emailom spolužiaka z Francúzska počas jeho návštevy Slovenska na koncert frankofónnej hviezdy a pre 9. ročník ZŠ: prispieť na online frankofónnom fóre informáciou o uvedení slovenského filmu vo Francúzsku. Tento špirálový proces vedie žiaka v rámci 3. cyklu ZŠ k postupnému posilneniu jeho spôsobilostí, ktoré potrebuje na dosiahnutie požadovaných kompetencií na úrovni A2 pre vyučovací predmet cudzí jazyk.

Vyučovací predmet; ročník:	francúzsky jazyk, 1. cudzí jazyk; 6. ročník			
Ciele vzdelávania	Zachytiť hlavnú myšlienku a konkrétne informácie z vypočutého textu. Vyjadriť svoje myšlienky, názory a postoje na primeranej úrovni v ústnej a písomnej forme.			
Výkonový štandard	Receptcia	Pochopiť hlavnú myšlienku jednoduchých správ a oznámení.		
	Produkcia	Vyjadriť svoj názor a zdôvodniť ho jednoduchým spôsobom.		
Obsahový štandard	Pragmatická zložka		Jazyková zložka	
	Funkcie jazyka	Predstaviť záľuby a preferencie Reagovať na udalosť <i>J'adore le football, le tennis.</i> <i>J'ai vu le match de la finale.</i>	Tematické okruhy	Voľný čas a záľuby
			Druhy textov	Audiovizuálny podnet: úryvok z televíznych správ

		<i>J'ai entendu le résultat. Super ! Félicitations ! Vous êtes les meilleurs, c'est un champion ! Ils sont plus forts que les Slovaques. Allez les bleu(e)s ! Bravo le/la Français/-e :</i>	Jazykové prostriedky Sociolingválna zložka	Časovanie slovies v zloženom minulom čase. Stupňovanie pravidelných a nepravidelných prídavných mien v komparatíve a superlatíve. Identifikovanie podobností, odlišností a prienikov medzi vlastnou kultúrou a kultúrami iných národností a krajín.
Vyučovaci predmet; ročník:	francúzsky jazyk, 1. cudzí jazyk; 7. ročník			
Ciele vzdelávania	Zachytiť hlavnú myšlienku a konkrétne informácie z vypočutého textu. Vyjadriť svoje myšlienky, názory a postoje na primeranej úrovni v ústnej a písomnej forme.			
Výkonový štandard	Recepcia	Pochopiť hlavnú myšlienku jednoduchých správ a oznámení.		
	Produkcia	Vyjadriť svoj názor a zdôvodniť ho jednoduchým spôsobom.		
Obsahový štandard	Pragmatická zložka		Jazyková zložka	
	Funkcie jazyka	Predstaviť záľuby a preferencie Reagovať na udalosť <i>La chanteuse française a très bien chanté. J'ai adoré sa chanson. Elle a été meilleure que la chanteuse slovaque. Elle a mieux chanté qu'elle. Bravo ! Elle est trop forte / belle / cool !! Toutes mes/nos félicitations !</i>	Tematické okruhy	Voľný čas a záľuby
			Druhy textov	Audiovizuálny podnet: úryvok z televíznych správ
			Jazykové prostriedky	Časovanie slovies v zloženom minulom čase. Stupňovanie pravidelných a nepravidelných prídavných mien v komparatíve a superlatíve.
Sociolingválna zložka			Identifikovanie podobností, odlišností a prienikov medzi vlastnou kultúrou a kultúrami iných národností a krajín.	

Vyučovaci predmet; ročník:	francúzsky jazyk, 1. cudzí jazyk; 8. ročník			
Ciele vzdelávania	Zachytiť hlavnú myšlienku a konkrétne informácie z vypočutého textu. Vyjadriť svoje myšlienky, názory a postoje na primeranej úrovni v ústnej a písomnej forme.			
Výkonový štandard	Recepcia	Pochopiť hlavnú myšlienku jednoduchých správ a oznámení.		
	Produkcia	Vyjadriť svoj názor a zdôvodniť ho jednoduchým spôsobom.		
	Interakcia	Zostaviť jednoduché osobné listy, e-maily a textové správy.		
Obsahový štandard	Pragmatická zložka		Jazyková zložka	
	Funkcie jazyka	Predstaviť záľuby a preferencie Reagovať na udalosť Vyjadriť návrh a reagovať naň Korešpondovať <i>Cher/Chère... Salut ; Coucou,</i> <i>Est-ce que tu/Tu connais... ?</i> <i>J'ai déjà vu ses clips vidéo.</i> <i>Cette chanteuse est géniale !</i> <i>Je vais aller voir son concert à Bratislava.</i> <i>Est-ce que tu veux y aller aussi ?</i> <i>Veux-tu venir avec moi ?</i> <i>Je t'invite. Je te propose de venir avec moi. Qu'en dis-tu ?</i> <i>Merci. À bientôt !</i>	Tematické okruhy	Voľný čas a záľuby
			Druhy textov	Rozhlasový podnet: reklama na kultúrnu udalosť
			Jazykové prostriedky	Časovanie slovík v zloženom minulom čase. Perifrastické futúrum aller + neurčitok. Opytovacie konštrukcie: est-ce que... ? a inverzia podmet - predmet. Niektoré slovesá s infinitívom: vouloir, pouvoir, devoir, il faut + infinitív.
		Sociolingválna zložka	Identifikovanie podobností, odlišností a prienikov medzi vlastnou kultúrou a kultúrami iných národností a krajín.	

Vyučovaci predmet; ročník:	francúzsky jazyk, 1. cudzí jazyk; 9. ročník			
Ciele vzdelávania	Zachytiť hlavnú myšlienku a konkrétne informácie z vypočutého textu. Vyjadriť svoje myšlienky, názory a postoje na primeranej úrovni v ústnej a písomnej forme.			
Výkonový štandard	Recepcia	Pochopiť hlavnú myšlienku jednoduchých správ a oznámení.		
	Produkcia	Vyjadriť svoj názor a zdôvodniť ho jednoduchým spôsobom.		
	Interakcia	Zostaviť jednoduché osobné listy, e-maily a textové správy.		
Obsahový štandard	Pragmatická zložka		Jazyková zložka	
	Funkcie jazyka	Predstaviť záľuby a preferencie Reagovať na udalosť Vyjadriť návrh a reagovať naň <i>Ce film est intéressant. J'aime beaucoup cette actrice. C'est peut-être la meilleure actrice slovaque actuellement. J'ai beaucoup aimé le scénario aussi. J'espère que vous allez voir ce film.</i> <i>Il faut aller le voir au cinéma. Vous devez aller le voir. Vous ne pouvez pas le manquer. Cela vaut le coup ! C'est plus qu'un conseil !</i>	Tematické okruhy	Voľný čas a záľuby
			Druhy textov	Audiovizuálny podnet: kino upútavka
			Jazykové prostriedky	Časovanie slovík v zloženom minulom čase. Stupňovanie pravidelných a nepravidelných prídavných mien v komparatíve a superlatíve. Perifrastické futúrum aller + neurčitok. Niektoré slovesá s infinitívom: vouloir, pouvoir, devoir, il faut + infinitív.
		Sociolingválna zložka	Identifikovanie podobností, odlišností a prienikov medzi vlastnou kultúrou a kultúrami iných národností a krajín.	

04

Ako dosahovať výkonové štandardy, resp. ciele vzdelávacej oblasti priamo vo vyučovaní – praktické ukážky

Ciele vzdelávacej oblasti sú ideálnou predstavou toho, čo sa má vzdelávaním dosiahnuť. V súčasnej didaktike sú vzdelávacie ciele základnou (nadradenou) kategóriou, ktorá určuje výber obsahu, organizačných foriem, vyučovacích metód a materiálnych prostriedkov potrebných pre vyučovanie. Preto by mal byť každý učiteľ v prvom rade dobre oboznámený so stanovenými cieľmi svojho predmetu, ktorým následne prispôbuje ostatné vyššie menované prvky vzdelávacieho procesu.

Hlavným cieľom vzdelávacej podoblasti JaK CJ je dosiahnutie určitej úrovne cudzojazyčnej komunikačnej kompetencie. Vzdelávacie ciele pre jednotlivé cykly sa líšia, pretože ich náročnosť postupne narastá:

Tabuľka 10: Vzdelávacie ciele pre JaK CJ (prvý cudzí jazyk)

	Cieľ vzdelávania
1. cyklus	dosiahnutie pred-úrovne A1
2. cyklus	dosiahnutie úrovne A1
3. cyklus	dosiahnutie úrovne A2

Výkonový štandard pre daný cyklus je odvodený od cieľa stanoveného pre príslušný cyklus (očakávaný výkon žiaka na konci cyklu). Konkrétne výkonové štandardy sa členia podľa jednotlivých zložiek komunikačných jazykových činností na recepciu, produkciu a interakciu.

V tejto kapitole predstavujeme detailne popísané príklady, ako dosahovať ciele vzdelávacej podoblasti priamo vo vyučovaní. Zameriame sa na konkrétnu realizáciu vyučovacej hodiny, ktorej cieľom je pripraviť žiakov na to, aby vedeli v cudzom jazyku **komunikovať o svojich pocitoch a pocitoch iných ľudí**. Tému pre 1. a 3. cyklus sme zvolili kvôli tomu, že je vhodným príkladom prístupu zameraného na potreby žiaka a tiež predstavuje vhodnú príležitosť pre vytváranie osobnej pohody a prosperity (Sociálna a emocionálna gramotnosť). Téma pre 2. cyklus je konkrétnou ukážkou plu-

rilingválneho prístupu k vyučovaniu cudzieho jazyka. Príklady aktivít sú uvádzané pre hodiny anglického jazyka, ale aplikované metodické postupy sú použiteľné pre všetky cudzie jazyky vyučované v základných školách.

Dieťa od útleho detstva pozoruje, ako ľudia v jeho blízkosti prežívajú radosť, smútok, hnev či sklamanie, ako sa u nich prejavujú a ako na tieto pocity reagujú. Napriek tomu, že malé deti poznajú len niekoľko základných emócií, ich schopnosť prejať vlastné pocity a rozumieť im, ako aj pocitom iných ľudí, je mimoriadne potrebná pre ich mentálne zdravie a budovanie pocitu životnej pohody. To, že dieťa vie svoje pocity adekvátne pomenovať, mu pomôže si ich lepšie uvedomiť a ovládať. Zvolená téma a prierezová gramotnosť (príklady aktivít pre 1. a 2. cyklus) sú mimoriadne dôležité najmä **v zmiešaných triedach**, do ktorých chodia aj žiaci so špeciálnymi zdravotnými, vzdelávacími a výchovnými potrebami, pretože osobný pocit nepohody (spôsobený únavou, chladom, teplom, hladom alebo smädom) môže u mladších žiakov vyvolať nežiadúce správanie alebo negatívne reakcie aj na bežné podnety. V triedach sa tiež stretávajú žiaci s rôznymi materinskými jazykmi, plurilingválny prístup (príklady aktivít pre 2. cyklus) napomáha vytvárať inkluzívne prostredie, kde každý jazyk a kultúra majú svoje miesto a sú vnímané ako hodnota. Tento prístup vedie žiakov aj k lepšiemu vzájomnému porozumeniu a rešpektu.

Cyklus:	prvý			
Odporúčaný ročník:	prvý alebo tretí (počiatočné osvojovanie cudzieho jazyka)			
Časová dotácia:	45 min.			
Cieľ pre prvý cyklus:	<p>~ Rozoznať známe slová a jednoduché slovné spojenia, ktoré sa týkajú osoby žiaka a jeho bezprostredného okolia.</p> <p>~ Porozumieť krátkym, jednoduchým textom s vizuálnou oporou.</p> <p>~ Komunikovať o svojich pocitoch a o pocitoch iných ľudí.</p>			
Funkcie jazyka	Jazykové prostriedky	Sociolingválna zložka	Tematický okruh	Materiálne pomôcky
<p><i>Vyjadriť a zistiť želania pocity:</i></p> <p>~ vyjadriť radosť</p> <p>~ vyjadriť smútok</p> <p>~ vyjadriť nepohodu</p>	<p>Pridavné mená vyjadrujúce pocity, napr. happy, sad, thirsty, hungry, hot, cold...</p> <p>Krátke oznamovacie vety: I am happy. I am OK. I am sad. I am thirsty. I am hungry. I am hot. I am cold.</p>	<p>Oboznamovanie sa s prejavmi neverbálnej komunikácie.</p> <p>Rozvíjanie sociálno-emocionálnej gramotnosti – schopnosť vnímať emócie ľudí na základe neverbálnej komunikácie.</p>	<p>Ja a ľudia okolo mňa</p>	<p>~ kartičky s obrázkami tvári s vyjadrením pocitov</p> <p>~ pracovný list</p>
Odporúčaný postup:	Výkonový štandard		Poznámky	
<p>1. Predstavenie slovnej zásoby</p> <p>Učiteľ ukáže žiakom obrázok so šťastnou tvárou (napr. usmievaný „smajlík“).</p> <p>😊 Mimikou (širokým úsmevom) a gestami ukáže, že je šťastný a povie: I am happy! I am happy, happy, happy.</p> <p>Žiaci nové slovo zborovo opakujú, pričom jeho význam sami „hrajú“.</p> <p>Učiteľ ukáže žiakom obrázok so smutnou tvárou.</p> <p>☹ Mimikou a gestami naznačí, že je smutný a povie: I am sad! I am sad, sad, sad.</p> <p>Žiaci nové slovo opäť zborovo opakujú, pričom jeho význam sami „hrajú“.</p> <p>Takto učiteľ predstaví aj zvyšok slovnej zásoby (thirsty, hungry, hot, cold). Pri slovách, ktoré nie je ľahké vyjadriť mimikou a gestami, použije obrázky (flashcards).</p>	<p>Recepcia a predbežná produkcia</p> <p>Žiak vie/dokáže:</p> <p>~ rozoznať bežné, známe slová za predpokladu, že sú vyslovené zreteľne a pomaly v známom kontexte.</p>		<p>Predstavenie novej slovnej zásoby v celých vetách a s vizuálnou podporou. Dôležité je, aby žiaci zároveň vnímali význam slova (na obrázku) a jeho zvukovú stránku (výslovnosť). Nové slová nie je vhodné prekladať!</p> <p>Žiaci opakovane vnímajú spojenie slova a jeho významu (pisomná forma slova nie je nutná), pričom majú okamžité možnosť si nové slovo (jeho výslovnosť) vyskúšať.</p>	

<p>2. Hra na sraženú kartu</p> <p>Učiteľ pripevní všetky obrázky so slovnou zásobou z prvej časti hodiny na tabuľu a požiada žiakov, aby si ich dobre prezreli a zapamätali. Následne požiada žiakov, aby zavreli oči (Close your eyes!) a rýchlo jednu kartičku ukryje. Žiaci otvoria oči (Open your eyes!) a hádajú, aká karta chýba (happy, sad, thirsty, hungry...). Kto uhádne ako prvý, dostáva bod.</p>	<p>Produkcia</p> <p>Žiak vie/dokáže:</p> <p>~ <i>zrozumiteľne vysloviť jednotlivé hlásky a obmedzený počet naučených slov a slovných spojení.</i></p>	<p>Žiaci si zopakujú novú slovnú zásobu (prídavné mená) zábavnou, atraktívnou formou. Predpokladá sa, že zaradenie hry bude pôsobiť na žiakov motivačne.</p>
<p>3. Povedz to (Say it)</p> <p>Učiteľ pred celou triedou/skupinou v náhodnom poradí ukazuje kartičky z prvej časti hodiny a žiaci najskôr frontálne a neskôr možno aj individuálne hovoria, aký pocit je na kartičke zobrazený (happy, sad...). Ak majú žiaci stále súťaživú náladu, môže učiteľ aj túto aktivitu zorganizovať ako hru a za každú správnu odpoveď dostávajú žiaci body (odznaky a pod.)</p>	<p>Produkcia</p> <p>Žiak vie/dokáže:</p> <p>~ <i>zrozumiteľne vysloviť jednotlivé hlásky a obmedzený počet naučených slov a slovných spojení.</i></p>	<p>Žiaci produkujú cudzie slová (môžu aj vety) frontálne (v bezpečí skupiny, bez stresu) a následne, ak učiteľ považuje tento spôsob za efektívny, aj individuálne.</p>
<p>4. Hra Mám pravdu? (Am I right?)</p> <p>Učiteľ opäť hovorí celé vety a ukazuje kartičky z prvej časti hodiny. Keď pomenuje emóciu na obrázku správne, žiaci zatlieskajú. Ak povie ku kartičke zámerne nesprávnu emóciu (napr. ukáže obrázok so smutnou tvárou a povie „I am happy.“), žiaci vydajú iný zvuk (napr. pošuchajú nohami po zemi alebo pošuchajú rukami).</p>	<p>Recepcia</p> <p>Žiak vie/dokáže:</p> <p>~ <i>rozoznať bežné, známe slová za predpokladu, že sú vyslovené zreteľne pomaly v známom kontexte.</i></p>	<p>Relaxačná časť – aktívne počúvanie spojené s pohybovou aktivitou. Prepojenie cudzieho jazyka, vizuálnej podpory a fyzického pohybu je pre zafixovanie novej slovnej zásoby mimoriadne efektívne. Dôležité je, aby učiteľ používal celé vety (I am...), ktoré budú žiaci potrebovať v ďalšom kroku.</p>
<p>5. Ako sa máš? (How are you?)</p> <p>Učiteľ postupuje od žiaka k žiakovi a každého požiada, aby si vybral jednu kartičku. Potom sa každého zreteľne spýta: „How are you?“ Žiak zahrá emóciu z kartičky a povie, ako sa (podľa kartičky) cíti (I am ...). Ak nevie alebo pomenuje emóciu nesprávne, spolužiaci mu pomôžu. Žiak si prípadne môže sám vybrať emóciu, ktorú chce zahráť.</p>	<p>Recepcia</p> <p>Produkcia (príprava na interakciu)</p> <p>Žiak vie/dokáže:</p> <p>~ <i>porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám za predpokladu, že sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami.</i></p> <p>~ <i>podľa príkladu vytvoriť krátke vety o sebe.</i></p>	<p>Uvedenie otázky „How are you?“. Žiaci si utvrdzujú novú slovnú zásobu vo forme krátkej interakcie (dialógu) s učiteľom. Učiteľ sa pýta a žiak odpovedá s použitím „napočúvaných“ viet z predchádzajúceho kroku.</p>

6. Párový obrázkový diktát

Žiaci pracujú v pároch. Každý z nich dostane pracovný list.

- Na pracovnom liste vidí žiak 4 obrázky emócií. Ich význam diktuje spolužiakovi, ktorý ich zakreslí na svoj list.
- Do prázdnych políčok na svojom liste zakreslí význam 4 slov, ktoré mu nadiktuje spolužiak.

Interakcia

Žiak vie/dokáže:

~ *podľa vzoru klásť jednoduché otázky a porozumieť krátkym, jednoduchým odpoveďiam, ktoré sa týkajú tém z jeho bezprostredného okolia (napr. farby, názvy niektorých živočíchov, potravín, oblečenia). Verbálny prejav môže byť sprevádzaný gestikuláciou.*

Táto časť hodiny je kľúčová. Je zameraná na priamu interakciu medzi žiakmi. Integruje počúvanie, hovorenie a pohyb.

Žiaci majú možnosť aktívne si zopakovať známu aj novú slovnú zásobu v podobe krátkych rozhovorov (činnosťný prístup). Žiaci musia v jednej fáze rozpoznať a správne pomenovať obrázky na svojom pracovnom liste, tiež ich nahlas nadiktovať spolužiakovi (nácvik výslovnosti). V druhej fáze počúvajú spolužiaka, musia dekodovať slová, ktoré počujú a nakresliť ich význam na základe porozumenia. Učiteľ sa pohybuje po triede a v prípade, že má niektorý žiak alebo pár problémy, pomôže. Na chyby reaguje uvedením správnej vety, aby si žiaci osvojili správny tvar (neupozorňuje priamo na chybu). Často si žiaci takúto spätnú väzbu poskytujú sami navzájom („to sa povie inak...“).

7. Ako sa dnes máte? (How are you today?)

Pred koncom hodiny učiteľ požiada žiakov, aby každý nakreslil na kartičku (post-it), ako sa dnes cíti a nalepil ju na tabuľu.

Recepcia

Žiak vie/dokáže:

~ *porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a veľa za predpokladu, že sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami.*

Posledná aktivita (wrap-up) slúži na posilnenie osobného prežívania cudzieho jazyka. Aj keď žiaci v tomto kroku cudzí jazyk neprodujú, má táto aktivita významný afektívny dopad. Je veľmi dôležitá pre rozvoj ich osobností a subjektívne prežívanie vyučovania (Sociálna a emocionálna gramotnosť).

V ideálnom prípade sa na tabuli stretne väčšina kartičiek s usmievavou tvárou a učiteľ môže hodinu ukončiť slovami, že je rád, že sú skoro všetci šťastní. Je na zvážení učiteľa, či a ako bude ďalej komunikovať so žiakmi, ktorí nakreslia, že sú nešťastní, smutní.

Cyklus:	druhý			
Odporúčaný ročník:	piaty			
Časová dotácia:	2 x 45 min.			
Cieľ pre druhý cyklus:	~ Porozumieť krátkemu príbehu alebo vypočítému textu s vizuálnou oporou. ~ Vnímať rozmanitosť kultúr a jazykov.			
Funkcie jazyka	Jazykové prostriedky	Sociolingválna zložka	Tematický okruh	Materiálne pomôcky
<i>Požadovať a poskytnúť informácie</i>	Pomenovania školských pomôcok: ~ school bag ~ pencil ~ book ~ ruler ~ pen Pomenovania krajín a kontinentov: ~ Great Britain ~ Europe ~ Italy ~ Africa ~ Spain ~ Asia ~ Germany ~ America ~ France	Vnímať rozmanitosť a podobnosť jazykov. Rozvíjať schopnosť odhadovať význam slov aj z jazykov, ktoré žiaci neovládajú.	Multikultúrna spoločnosť	~ 2 farebné mucholapky (rôzne farby) ~ obrázky znázorňujúce krajiny, predmety a jedlá spomínané v počúvanom texte ~ digitálne prostriedky pre prácu s prekladačmi ~ digitálne/kresliace pomôcky potrebné pre tvorbu miniprojektov
Odporúčaný postup:	Výkonový štandard		Poznámky	
1. Predstavenie slovnej zásoby Učiteľ zobrazí na bežnej, magnetickej alebo IB tabuli obrázkové karty vyjadrujúce nasledujúce významy: ~ Školská taška ~ Veľká Británia ~ kniha ~ Taliansko ~ pero ~ Španielsko ~ ceruzka ~ Nemecko ~ pravítko ~ Francúzsko	Recepcia Žiak vie/dokáže: ~ porozumieť slovám a krátkym vetám v jednoduchom rozhovore na známu tému.		Žiaci si zábavnou a motivačnou formou zopakujú slovnú zásobu potrebnú pre ďalšiu fázu vyučovacej hodiny. Všetky obrázky zostávajú viditeľné pre všetkých žiakov, napr. pripevnené na jednej strane magnetickej tabule.	

Žiaci sa rozdelia do dvoch tímov. V každom kole pristúpi k tabuli dvojica súperov (1 žiak z každého tímu) a učiteľ im dá dve mucholapky. Mucholapky majú rôzne farby. Učiteľ potom povie v cudzom jazyku význam niektorej kartičky (napr. Italy) a hráči musia mucholapkou čo najrýchlejšie capnúť po príslušnej kartičke a mucholapku neodťahovať. Vyhráva hráč, ktorého mucholapka skončí ako spodná (pretože rýchlejší hráč capne po obrázku a pomalší hráč už vlastne capne po súperovej mucholapke).

Následne učiteľ vedie so žiakmi krátky rozhovor o tom, aké ďalšie školské pomôcky majú v taške alebo na lavici a čo vedia o krajinách na obrázkoch (ak to ich komunikačné spôsobilosti dovoľujú), napr. *What else is in your schoolbag? Do you like your English textbook? What colour is your pen? Have you got a ruler?*

Is Great Britain in Europe? What language do they speak in Great Britain? Is Italy in Asia? Is Italy nice? What animals live in Italy? Is Germany in America? Is Germany big? Is France in Africa? Is it hot in Spain? atd.

2. Počúvanie textu s obrázkami

Hello everybody. My name is Richard but everybody calls me Rocco. I am 10 years old and I am a globetrotter. It is because my father is a diplomat, and my family moves every year to a different country.

I was born in Liverpool in Great Britain. It is a large and beautiful city. The life was great in Liverpool. I visited many football matches with my dad and mum.

When I was seven, I started going to **scuola** in Italy. I got my first Italian **libro** from my **mamma** and **papa**. I ate a lot of **pizza** and **macaroni** in Italy. It was great!

When I was eight, I lived in Spain with my **madre** y **padre**. I had a lot of amigos there. We had **churros** and **tortillas** for breakfast every day. **La escuela** was fun.

When I was nine, I lived in Germany. I called my parents **Mutter** und **Vater**. I went to **die Shule** and my favourite food was **Apfelstrudel** and **wurstels**.

Now, when I am ten, I live in France. My parents are **mère** et **père** here. My **école** is very modern and large. I love it. We often have **baguettes**, **croissants** and **crêpes** for lunch.

Recepcia

Žiak vie/dokáže:

~ *porozumieť krátkym textom na témy osobného záujmu vo veľmi jednoduchom jazyku, ktoré sú podporené ilustráciami a obrázkami.*

~ *z kontextu odhadnúť pravdepodobný význam neznámeho slova.*

Žiaci počúvajú text. Je dôležité, aby v tejto fáze **nemohli čítať písaný text**, ktorý by narušal vnímanie počúvaného textu.

Je vhodné, ak učiteľ používa multimedialny text, napr. ozvučenú ppt prezentáciu so zobrazením kľúčových slov (napr. na prvej snímke bude obrázok 10-ročného chlapca sprevádzaný nahrávkou prvého odseku, na druhej snímke bude obrázok Liverpoolu so štadiónom FC Liverpool a bude znieť nahrávka druhého odseku). Druhou možnosťou je, že text číta učiteľ a priebežne zobrazuje snímky v ppt prezentácii.

V texte sa vyskytujú vety v jednoduchom minulom čase (to be, to have, to get, to eat, to live, to start). Žiaci majú možnosť tento tvar slovies vnímať a **aktívne si domyslieť ich význam**, zatiaľ si minulý čas cielene neosvojujú. Učiteľ sa týmto jazykovému prostriedku nateraz nemusí vôbec venovať. Nie je to cieľom tejto aktivity.

3. Porovnávanie slov

Až v tomto kroku učiteľ sprístupní žiakom text v písanej podobe so zvýraznenými cudzími slovami. Žiaci text opäť počúvajú.

Následne žiaci rozdeľujú zvýraznené cudzie slová do 4 kategórií:

- ~ cudzie slová podobné angličtine,
- ~ cudzie slová podobné slovenčine,
- ~ cudzie slová podobné angličtine aj slovenčine,
- ~ cudzie slová, ktoré sa nepodobajú ani jednému jazyku.

Pri následnej kontrole môžu žiaci do tabuľky dopísať vlastné cudzie slová, ktoré poznajú z iných jazykov.

Recepcia

Žiak vie/dokáže:

- ~ *identifikovať konkrétne informácie z krátkych textov o známych témach, prostredia.*
- ~ *vnímať rozmanitosť kultúr a jazykov.*

Touto aktivitou si žiaci rozvíjajú **kritické myslenie** a zručnosť **vnímať a porovnávať jazykové prostriedky** v rôznych jazykoch, čo je dôležitá súčasť **plurilingválneho prístupu**. Zmyslom tejto aktivity nie je to, aby sa žiaci porovnávané slová naučili. Ak majú možnosť dopísať do tabuľky aj vlastné cudzie slová, ktoré už poznajú, zvyšuje sa osobnostný aspekt aktivity (**princíp zamerania na žiaka**), pretože sa môžu prejaviť a vo vyučovaní použiť vlastné, jedinečné vedomosti.

4. Hľadanie slov v slovníku alebo prekladači

Učiteľ predstaví obrázok s rôznymi školskými pomôckami. Žiaci spoločne pomenúvajú v angličtine všetky predmety na obrázku.

Následne pracujú v malých skupinách. Vyberú si 3 predmety na obrázku a pomocou slovníka alebo prekladača (na tablete, na PC) hľadajú ich pomenovanie v akomkoľvek cudzom jazyku.

Recepcia

Žiak vie/dokáže:

- ~ *identifikovať konkrétne informácie z krátkych textov o známych témach, prostredia.*

Na žiakov pôsobí motivačne, ak si môžu sami vybrať slová, ktoré budú hľadať a jazyk, v ktorom budú hľadať. Učiteľ im tým dokazuje, že rešpektuje ich preferencie, záujem a zvedavosť. Je to prvok **personalizácie vyučovania**.

Pre túto aktivitu odporúčame využívať digitálne prekladače, a nie knižné slovníky z praktických aj z ekonomických dôvodov. Práca s digitálnymi prekladačmi, ktorá je v každodennom živote bežná a prirodzená, navyše rozvíja **digitálnu gramotnosť**.

5. Tvorba krátkych projektov

Žiaci pracujú v malých skupinách (po 2-3) a tvoria krátke projekty na tému hodiny.

Žiaci si môžu zvoliť:

- ~ buď jazyk, ktorý predstavia spolužiakom (6-8 zaujímavých slov)
- ~ alebo školskú pomôcku, ktorú pomenujú vo viacerých jazykoch (6-8 jazykov).

Produkcia

Žiak vie/dokáže:

- ~ *predstaviť veľmi krátke, väčšinou vopred pripravené prezentácie.*

Samostatná práca žiakov. Učiteľ sa pohybuje po triede a ak je to potrebné, poskytuje žiakom organizačnú, jazykovú aj materiálnu pomoc.

Ak žiaci tvoria ppt prezentácie, rozvíjajú si **digitálnu gramotnosť**.

Výsledný projekt môže mať rôznu formu, napr. séria kartičiek, poster, ppt prezentácia, ktoré žiaci musia komentovať v cudzom jazyku (v našom prípade v angličtine).

Príklad:
 „This is a book. They call it das Buch in German. It is libro in Spanish, un libro in Italian and le livre in French. It is very similar, isn't it? A book is called kniha in Slovak. The same in Czech. We travel to Croatia every year and they call it knjiga. It is very similar, too.“

Žiaci môžu do projektu zapojiť slová zo svojho materinského jazyka (slovenčina, čeština, maďarčina, rusínčina a pod.). Aktivita dostane zaujímavý osobný (aj vtipný rozmer), ak učiteľ povolí zapojiť nárečové slová.

V prípade, že žiaci tvoria projekty na papieri, je nevyhnutné, aby učiteľ už vopred (na predchádzajúcej hodine) upozornil žiakov, aby si priniesli veľké výkresy, obrázky školských potrieb, kresliace potreby, lepidlo, nožnice a pod.

6. Prezentácia a hodnotenie projektov

Žiaci prezentujú projekty pred spolužiakmi. Každá skupina prezentuje svoj projekt (cca 1 min.) a ostatné skupiny ich hodnotia (napríklad bodmi od 0 do 2).

Učiteľ pôsobí ako moderátor a zapisovateľ výsledkov do výsledkovej tabuľky (predpripraví si ju na tabuľu).

Produkcia a interakcia

Žiak vie/dokáže:

- ~ *predstaviť veľmi krátke, väčšinou vopred pripravené prezentácie.*
- ~ *používať prirodzenú gestikuláciu na podporu vlastného vyjadrovania.*
- ~ *vhodným spôsobom reagovať v bežných spoločenských situáciách.*

Táto časť hodiny vytvára príležitosť na to, aby sa žiaci dozvedeli nielen mnoho nových informácií **o iných jazykoch**, ale aj **o sebe** navzájom (rôzne materinské jazyky a nárečia).

To, že prezentácie si navzájom hodnotia žiaci (a nie učiteľ), vedie k nasledujúcim dôsledkom:

- ~ žiaci venujú počúvaniu prezentácií väčšiu pozornosť,
- ~ učia sa reagovať na rozprávanie spolužiakov a podávať neverbálnu spätnú väzbu,
- ~ učia sa, ako slušne a s rešpektom reagovať na prípadné chyby a trému prezentujúcich,
- ~ rozvíjajú si kritické myslenie a hodnotiace zručnosti.

Je vhodné, ak učiteľ na záver hodiny ocení všetkých žiakov, ktorí sa aktívne zapájali a pracovali (aj tých, ktorým sa celkom nedarilo).

Cyklus:	tretí			
Odporúčaný ročník:	šiesty			
Časová dotácia:	45 min.			
Cieľ pre tretí cyklus:	<p>~ Vyjadriť svoje myšlienky, názory a postoje na primeranej úrovni v ústnej a písomnej forme.</p> <p>~ Zachytiť hlavnú myšlienku a konkrétne informácie z vypočutého textu.</p>			
Funkcie jazyka	Jazykové prostriedky	Sociolingválna zložka	Tematický okruh	Materiálne pomôcky
<p><i>Vyjadriť a zistiť želania a pocity:</i></p> <p>~ vyjadriť radosť</p> <p>~ vyjadriť smútok</p> <p>~ vyjadriť nepohodu</p>	<p>Pomenovania situácií:</p> <p>~ to get a good grade in school</p> <p>~ talk with friends</p> <p>~ to lose at a game</p> <p>~ to wait in a queue</p> <p>~ to watch a horror film</p> <p>~ to eat delicious food</p> <p>~ to win at a game</p> <p>~ to walk in the forest</p> <p>~ to have dinner with the family</p> <p>~ to quarrel with friends</p> <p>Pridavné mená vyjadrujúce pocity, napr. happy, pleased, content, confused, angry, scared, worried, frustrated</p> <p>Súvetia so spojkou when: I feel happy when..., I feel confused when...</p> <p>Nová slovná zásoba: Grumpy. I am grumpy. It is OK to feel grumpy.</p>	<p>Oboznamovanie sa s prejavmi neverbálnej komunikácie.</p> <p>Rozvíjanie sociálno-emočionálnej gramotnosti - schopnosť vnímať emócie ľudí na základe neverbálnej komunikácie.</p>	Ja a ľudia okolo mňa	<p>~ obrázky znázorňujúce rôzne situácie (pozri jazykové prostriedky)</p> <p>~ kartičky znázorňujúce emócie (pozri jazykové prostriedky)</p> <p>~ obrázková knižka napr. Grumpy Monkey od Suzanne Langovej</p>

Odporúčany postup:	Výkonový štandard	Poznámky
<p>1. Pomenovanie situácií na obrázkoch</p> <p>Učiteľ postupne žiakom ukazuje obrázky zobrazujúce rôzne situácie. Prvé dve pomenuje sám a potom vyzve žiakov (frontálne alebo jednotlivito), aby pokračovali a pomenovali zvyšné situácie, napr. „What does this situation mean?“</p> <p>~ to quarrel with friends ~ to watch a horror film ~ to get a good grade in school ~ to eat delicious food ~ talk with friends ~ to win at a game ~ to lose at a game ~ to walk in the forest ~ to wait in a queue ~ to have dinner with the family</p>	<p>Interakcia</p> <p>Žiak vie/dokáže:</p> <p>~ <i>jednoduchým jazykom sa porozprávať s rovesníkmi, učiteľmi alebo inými ľuďmi o bežných témach a praktických otázkach.</i></p>	<p>Učiteľ pomáha žiakom, aby si vybavili už osvojenú slovnú zásobu. Frontálna interakcia umožňuje, aby si potrebnú slovnú zásobu bez stresu zopakovali (a prípadne rýchlo osvojili) aj tí žiaci, ktorí ju zatiaľ nemajú v aktívnom slovníku. Spojenie verbálnej interakcie s vizuálnou podporou obrázkov zvyšuje efektívnosť tejto motivačnej aktivity, ktorá je dôležitá pre ďalšie kroky v postupe hodiny. Slovička nie je vhodné prekladať!</p> <p>Všetky obrázky aj so slovnými pomenovaniami (flashcards) by mali po tomto kroku zostať viditeľné pre všetkých žiakov, napr. pripevnené na jednej strane magnetickej tabule.</p>
<p>2. Identifikácia pocitov v rôznych situáciách</p> <p>Učiteľ opäť postupne ukazuje tie isté obrázky (ideálne v rovnakom poradí) a pýta sa: „What do people feel in the pictures?“ Z obrázka so situáciou „to quarrel with friends“ by malo byť napr. zrejmé, že postavy sú nahnevané. Žiaci odpovedajú: „They are angry“.</p>	<p>Interakcia</p> <p>Žiak vie/dokáže:</p> <p>~ <i>jednoduchým jazykom sa porozprávať s rovesníkmi, učiteľmi alebo inými ľuďmi o bežných témach a praktických otázkach.</i></p>	<p>Žiaci si takto zopakujú a fixujú slovnú zásobu spojenú s vyjadrovaním emócií (happy, pleased, content, confused, angry, scared, worried, frustrated).</p> <p>Vždy, keď žiaci pomenujú nejakú emóciu, učiteľ pripevní obrázok s príslušným smajlíkom a slovným pomenovaním na druhú stranu magnetickej tabule. Na konci tohto kroku sú na tabuli dve skupiny kariet – na jednej strane sú situácie a na druhej emócie.</p>

<p>3. Vyjadrovanie vlastných emócií</p> <p>Učiteľ napíše na tabuľu modelovú vetnú konštrukciu: I feel ..... when I ..... .</p> <p>Následne vyzve žiakov, aby porozmýšľali o sebe a o svojich pocitoch. Žiaci tvoria, hovoria a píše jednoduché súvetia o sebe.</p>	<p>Produkcia</p> <p>Žiak vie/dokáže:</p> <p>~ <i>používať rôzne typy viet (oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie) a komunikovať o sebe a iných ľuďoch, o ich činnostiach, miestach, veciach zo svojho prostredia.</i></p> <p>~ <i>jednoduchými vetami vyjadriť svoje postoje a názory na témy osobného záujmu.</i></p>	<p>Učiteľ akceptuje obsah všetkých odpovedí a nijakým spôsobom vety nespochybňuje alebo nekomentuje ani vtedy, ak sú prekvapivé alebo neštandardné, napr. „I feel confused when I get a good grade in school“ alebo „I feel sad when I have dinner with my family“.</p> <p>Učiteľ nenásilným spôsobom poskytuje podporu žiakom, ktorí ju potrebujú (štruktúra vety, pravopis). Chyby v hovorennom prejave neopravuje, na žiakov by to pôsobilo frustrujúco a demotivujúco.</p>
<p>4. Príprava na prácu s príbehom (storytelling)</p> <p>Učiteľ predstaví obrázkovú knižku, ktorú bude čítať a nové slovo grumpy, napr.: „This is Jim. Jim is a grumpy monkey (ukazuje názov knihy). What does grumpy mean? Look at his face. Is he happy? No. Is he confused? No. Is he scared? Maybe. Is he pleased? No. Jim is grumpy. Grumpy means to be in a bad mood with no good reason.“</p>	<p>Interakcia</p> <p>Žiak vie/dokáže:</p> <p>~ <i>jednoduchým jazykom sa porozprávať s rovesníkmi, učiteľmi alebo inými ľuďmi o bežných témach a praktických otázkach.</i></p>	<p>Učiteľ vedie so žiakmi uvoľnený, motivačný dialóg. Stačí, ak žiaci tvoria krátke odpovede, napr. No. Učiteľ podporuje nápady žiakov a oceňuje ich odpovede.</p>
<p>5. Príprava na počúvanie príbehu</p> <p>Učiteľ jednoduchými otázkami vedie žiakov k tomu, aby si zopakovali známu slovnú zásobu (napr. „Jim lives in the jungle. What other animals do live in the jungle?“). V prípade potreby predstaví niekoľko (nie viac ako 4-5) nových slov.</p>	<p>Interakcia</p> <p>Žiak vie/dokáže:</p> <p>~ <i>jednoduchým jazykom sa porozprávať s rovesníkmi, učiteľmi alebo inými ľuďmi o bežných témach a praktických otázkach.</i></p>	<p>Učiteľ podpornými otázkami vedie žiakov k tomu, aby si zopakovali pomenovania zvierat, ktoré vystupujú v knižke (monkey, gorilla, bird, snake, crocodile a i.), a niektorých slovies, ktoré sa v texte objavujú (sing, swing, roll over...). Nie je potrebné, aby žiaci poznali všetky slová v knižke. Je dobré, ak si musia význam neznámych slov aktívne domýšľať na základe príbehu (kontextu), ilustrácií a učiteľových gest/mimiky.</p> <p>V tomto konkrétnom prípade odporúčame uviesť nové slová „porcupine“ a „slumpy“, pretože sú dôležité pre pochopenie vtipu v závere knihy. Slovo „porcupine“ možno jednoducho vysvetliť obrázkom dikobraza a význam slova „slumpy“ naznačiť gestom, skleslým držaním tela. Slová nie je vhodné prekladať!</p>

<p>6. Dramatizované čítanie príbehu</p> <p>Učiteľ číta text knihy a čiastočne ho hrá (mimika, gestá, práca s hlasom). Učiteľ môže zapájať aj žiakov, napr. keď príde na opakovanú Jimiho repliku – „Grumpy? Me? I am not grumpy!“</p>	<p>Recepcia</p> <p>Žiak vie/dokáže:</p> <p>~ porozumieť krátkym príbehom, ktoré sú napísané jednoduchým jazykom.</p>	<p>Na kanáli youtube je možné nájsť viacero inšpiratívnych videí s príkladmi dramatizovaného čítania tejto obrázkovej knižky.</p>
<p>7. Aktivita po čítaní</p> <p>Učiteľ vedie so žiakmi krátky rozhovor o knižke, napr. „Did you like the book? Is Jim a good monkey? What did Jim do when he was grumpy? Are you grumpy now? Are you grumpy sometimes? What do you do when you are grumpy?*“</p> <p>Na záver zdôrazní pointu knihy: What will we remember from this story? It is OK to feel your feelings. It is OK to be grumpy. It will go away. But you must not hurt other people or shout at them.</p>	<p>Interakcia</p> <p>Žiak vie/dokáže:</p> <p>~ jednoduchým jazykom sa porozprávať s rovesníkmi, učiteľmi alebo inými ľuďmi o bežných témach a praktických otázkach prostriedkami alebo gestami.</p>	<p>Žiaci majú možnosť porozprávať sa o príbehu a overiť si, ako textu porozumeli. Mimoriadne dôležitý je afektívny účinok a morálne poučenie plynúce z textu - Je v poriadku, ak máme rôzne pocity. Nemusíme byť vždy šťastní a usmíati. Je v poriadku, ak sme niekedy mrzutí. To prejde. Ale nesmieme preto ubližovať ľuďom okolo seba.</p>

*Je veľmi dôležité viesť žiakov k uvedomovaniu si svojich emócií a dokázať o nich rozprávať.

Na čo sa vo vzdelávacej podoblasti zamerať pri hodnotení?

Hodnotenie má v učebnom procese veľký význam, pretože ponúka žiakom spätnú väzbu, ktorá im umožňuje zistiť, **v čom sú úspešní, čo robia dobre, ale aj kde je priestor na zlepšenie a najmä, čo je potrebné urobiť, aby k zlepšeniu došlo**. Hlavnou úlohou učiteľa je teda poskytnúť žiakom kvalitnú spätnú väzbu tak, aby jej porozumeli a aby ich **pozitívne motivovala**.

Aby bolo hodnotenie prospešné pre učebný proces, musí byť **spravodlivé, zrozumiteľné pre všetkých, objektívne, vyvážené, orientované na žiaka, podporujúce učebný proces**, nie iba výsledný produkt a malo by podporovať **rozvoj autonómie** žiaka, teda jeho zodpovednosť za vlastný učebný proces.

Tiež je dôležité uvedomiť si, že hodnotenie nemá byť realizované iba učiteľom, ale žiaci by sa mali stať jeho súčasťou, aby si dokázali vytvoriť návyk reflektovať dianie okolo seba, svoje výkony a výkony ľudí okolo nich. To sa naučia, ak budú pravidelne dostávať kvalitnú spätnú väzbu a budú mať príležitosť **hodnotiť spolužiakov a svoj vlastný výkon**. Zároveň to rozvíja a posilňuje ich zodpovednosť za vlastné učenie, ale tiež podporuje ich sebavedomie a motiváciu dosahovať lepšie výsledky a rozvíja sebareflexiu a kritické myslenie. Existujú rôzne spôsoby, ako ich môžeme zapojiť napr.:

- ~ **Sebahodnotenie:** Žiaci pravidelne vyhodnocujú svoj vlastný pokrok. Tento proces môže byť podporený rôznymi hodnotiacimi nástrojmi, primeranými ich veku (hodnotiace hárky, grafické vyjadrenie, učebné denníky a záznamy a pod.). Môžu si tiež stanoviť vlastné ciele (akčné plány) a sledovať ich dosahovanie.
- ~ **Hodnotenie spolužiakmi:** Žiaci poskytujú spätnú väzbu a hodnotenie aj svojim spolužiakom. Takto si uvedomujú, že spätná väzba má veľký význam a učia sa ju nielen prijať, ale aj poskytnúť. Týmto spôsobom si zároveň uvedomujú kritériá hodnotenia a uplatňujú ich aj pri hodnotení vlastnej práce, prípadne sa môžu podieľať aj na ich zostavovaní. Vzájomné hodnotenie môžeme realizovať pri rôznych komunikačných aktivitách alebo projektových úlohách, pri ktorých si žiaci poskytujú konštruktívne návrhy na skvalitnenie svojich výstupov.
- ~ **Rýchla spätná väzba:** Na konci hodiny môžu žiaci vyhodnotiť dosiahnutie cieľa hodiny rýchlou spätnou väzbou pomocou rôznych grafických symbolov alebo krátkymi verbálnymi vyjadreniami (v písomnej podobe, na tabuli alebo ústne), čím poskytnú učiteľovi informáciu, do akej miery zvládli učivo alebo do akej miery naplnili zámer vyučovacej jednotky. Zároveň môžu učiteľovi poskytnúť informácie o preferovaných typoch učebných aktivít, rušivých vplyvoch a iné podnety na skvalitňovanie motivácie a učebnej atmosféry.

- ~ **Reflexia:** Žiaci sa môžu podieľať na skupinovej alebo individuálnej reflexii prostredníctvom diskusií alebo záznamov, ktorých cieľom je rozvíjať ich metakogníciu a premýšľať o tom, ako sa učia a ako sa môžu v tomto procese zlepšovať.

Hodnotenie v rámci jazykového vzdelávania môže zahŕňať viacero kľúčových oblastí:

- ~ **hodnotenie komunikačných jazykových činností:**

- ~ recepcia (počúvanie a čítanie s porozumením),
- ~ produkcia (ústny a písomný prejav),
- ~ interakcia (ústna a písomná interakcia),

- ~ **hodnotenie používania jazykových prostriedkov** (slovná zásoba, gramatika, výslovnosť): hodnotenie sa sústreďuje na používanie vhodnej slovnej zásoby v danom kontexte, vhodné používanie gramatických štruktúr na vyjadrenie zámeru v hovorených a písomných úlohách a na zrozumiteľnú výslovnosť,

- ~ **hodnotenie plynulosti pri komunikácii:** hodnotenie sa sústreďuje na schopnosť žiakov efektívne komunikovať v cieľovom jazyku so zameraním na vyjadrenie funkcií jazyka, plynulosť, logickosť a zrozumiteľnosť prejavu v ústnej alebo písomnej komunikácii,

- ~ **hodnotenie pokroku:** hodnotenie berie do úvahy širokú paletu žiackych produktov a výkonov, ktoré dokumentujú učebný pokrok, ako aj ich prístup a zodpovednosť za vlastné napredovanie. Sústreďuje sa na pokrok žiaka v priebehu určitého obdobia, sleduje jeho rozvoj a identifikuje oblasti, v ktorých sa má zlepšiť.

V nasledujúcej časti sú uvedené základné princípy hodnotenia, konkretizované pre jednotlivé cykly vzdelávania.

Princípy a postupy hodnotenia učebných výstupov: prvý cyklus

Základné princípy hodnotenia

Pri výučbe cudzieho jazyka od prvého ročníka predstavujú prvý a druhý ročník prípravnú fázu, resp. adaptačné obdobie, kedy má hodnotenie najmä výraznú **motivačnú** funkciu zameranú na formovanie **pozitívnych postojov** k učeniu sa cudzieho jazyka. Preto je vhodné v prvom a druhom ročníku hodnotiť žiakov slovne a ponúkať im zrozumiteľnú spätnú väzbu. Reálne hodnotenie výkonu žiakov možno začať až od tretieho ročníka.

Motivačná funkcia hodnotenia je v tomto veku kľúčová. Prevažovať musí **pozitívne** hodnotenie a **povzbudenie**, aby si žiaci k danému jazyku vytvárali pozitívny vzťah. Negatívne hodnotenie môže vyvolať nežiadúce postoje k cudziemu jazyku, ako aj pocit neúspechu, ktorý môže žiak vnímať ako vlastné zlyhanie. To môže viesť k rezignácii a k strate motivácie pre zapájanie sa do učebných aktivít, k vytváraniu bariér, znižovaniu sebaistoty a sebavedomia.

Pri hodnotení je dôležité citlivo vnímať prirodzené rozdiely medzi žiakmi a rešpektovať rôzne tempo ich kognitívneho vývinu. Žiaci môžu potrebovať odlišný čas na zvládnutie učiva, a preto hodnotenie určitého výkonu môže nasledovať až po tom, ako im bol vytvorený dostatočný priestor na aktívne precvičovanie, zautomatizovanie a dô-

kladné osvojenie si daného učiva. Rovnako treba brať do úvahy, že žiaci v tomto veku majú krátkodobú pamäť, t. j. rýchlo sa učia, ale aj rýchlo zabúdajú.

Tradičné metódy hodnotenia, najmä písomné testy, by sa v tomto cykle nemali používať vôbec, respektíve, nemali by sa hodnotiť známku. Keďže učebnice, ktoré sa väčšinou používajú, obsahujú aj testové úlohy, je možné ich využiť na zistenie rozvoja a pokroku žiakov a poskytnúť im spätnú väzbu, prípadne na identifikáciu smerovania ďalšieho nácviku. Práve preto, že v prvom cykle sú najzreteľnejšie vývinové rozdiely, prípadne rozdiely v ich individuálnej jazykovej histórii, je nevyhnutné akceptovať, že niektorí z nich potrebujú dlhší čas a väčší priestor na zvládnutie učiva.

Dominovať by malo tzv. **autentické hodnotenie**, ktoré je zamerané na proces učenia sa, aktívne používanie jazyka v učebných úlohách, zapájanie sa do činností, zodpovedný prístup k úlohám, vytváranie portfólia a celkové správanie sa pri riešení učebných úloh. Týmto spôsobom neobmedzíme hodnotenie žiaka iba na výkon v teste alebo skúšaní.

Kľúčové aspekty hodnotenia a rozvoj hodnotiacich schopností v prvom cykle:

- ~ **hodnotenie komunikačných jazykových činností:** V prvom cykle prevažuje *receptcia*, to znamená napr. sledovanie toho, do akej miery je žiak schopný rozoznať bežné, známe slová (napr. farby, oblečenie, jedlá) alebo porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám (viď. výkonový štandard). *Produkcii* (ústny a písomný prejav) v prvom cykle ešte nie je možné hodnotiť, keďže žiaci sú väčšinou na úrovni reprodukcie textu/prehovoru a sami ešte komunikačný zámer nerealizujú. Pre produkovanie prehovoru/textu potrebujú zrozumiteľný príklad. *Interakcia* je tiež ešte len v úvodných fázach rozvoja, preto by nemala byť predmetom hodnotenia, čo samozrejme nevylučuje kvalitnú spätnú väzbu. V tomto cykle je potrebné sústrediť sa na nácvik bežných otázok (napr. na zisťovanie informácií), automatizáciu reakcií na ne a porozumenie bežným otázkam.
- ~ **hodnotenie používania jazykových prostriedkov** (slovná zásoba, gramatika, výslovnosť): V prvom cykle si žiaci osvojujú základnú *slovnú zásobu*, ktorá môže byť hodnotená prostredníctvom jej použitia v danom kontexte – najmä vizuálnom (obrázok) alebo v tematických mapách tak, aby sa podporovali pamäťové učebné stratégie (napr. spájanie slova a obrázku). Skúšanie slovnej zásoby prekladom z alebo do materinského jazyka je neprípustné, pretože nezodpovedá didaktickým zásadám. *Gramatika* v tomto cykle nemá byť predmetom hodnotenia vzhľadom na nízku úroveň abstraktného myslenia žiakov v tomto veku. Žiaci si štruktúry osvojujú memorovaním v určitom kontexte, preto nie je možné hodnotiť ovládanie gramatických pravidiel, vypracovávanie cvičení bez kontextu alebo prekladových cvičení. *Výslovnosť* nie je potrebné hodnotiť, avšak spätná väzba je pre žiaka veľmi dôležitá.
- ~ **hodnotenie plynulosti pri komunikácii:** Nie je predmetom hodnotenia v danom cykle.
- ~ **hodnotenie pokroku:** Od úplného začiatku osvojovania si cudzieho jazyka si žiaci potrebujú formovať dobré učebné návyky a stratégie. Hodnotenie by sa malo sústrediť na dôkazy o žiakovom pokroku, napr. v *portfóliu* (zbierka pracovných listov, projektov, čitateľský denník, sebahodnotiace háčky, hodnotenie od spolužiakov a pod.), na prístup žiaka k obsahu portfólia a jeho organizácii, na zodpovednosť za zverené úlohy a podobne. Žiaci by mali pravidelne dostávať kvalitnú spätnú väzbu od učiteľa a spolužiakov, aby dokázali sami vlastný pokrok vyhodnocovať a realizovať kroky k zlepšovaniu, napríklad po každej lekcii identifikovať, čo sa naučili a do akej miery (napr. môžu na to použiť farby, čísla alebo graficky znázorniť úroveň zvládnutia

aj špecifikáciu, napr. *Viem napočítať do 10. Viem povedať, aké jedlo mám a nemám rád.*). Ak chceme hodnotiť aj portfóliá (obsah a prácu s portfóliom), nie je vhodné klasifikovať ho známku, ale využiť inú hodnotiacu stratégiu, ktorá by žiakov motivovala k vlastnému rozvoju. Ak napríklad učiteľ pracuje s vopred definovanými cieľmi pre prácu s portfóliom, ktoré sú známe aj žiakom, môže použiť škálovanie *na ceste k cieľu/cieľ splnený/cieľ prekročený*.

Princípy a postupy hodnotenia učebných výstupov: druhý cyklus

Základné princípy hodnotenia

Druhý cyklus sa v základných princípoch nebude odlišovať od prvého. Stále má pôsobiť dostatočne motivujúco a povzbudivo, aby si žiaci vytvorili pozitívny postoj k učeniu sa cudzích jazykov. Negatívne hodnotenie môže vyvolať nežiaduce postoje k cudziemu jazyku, ako aj pocit neúspechu, ktorý môže žiak vnímať ako vlastné zlyhanie. To môže viesť k rezignácii a k strate motivácie, k vytváraniu bariér, znižovaniu sebaistoty a sebavedomia. Žiaci potrebujú dôslednú a zrozumiteľnú spätnú väzbu, ktorá má podporiť ich učebný proces a stále viac si uvedomovať vlastnú zodpovednosť za svoj pokrok.

V tomto období sa už žiaci častejšie pokúšajú tvoriť autentické výpovede a posúvajú sa do obdobia **ranej produkcie**, ktorého prirodzenou súčasťou sú pokusy a omyly. **Chyby** nevyhnutne patria k učebnému procesu a nie sú dôvodom na trestanie alebo penalizáciu. Učiteľovi aj žiakovi poskytujú informáciu o tom, čo ešte treba cvičiť a ktorým smerom nácvik zamerať.

Tiež je potrebné uvedomiť si, že abstraktné myslenie žiakov sa ešte stále rozvíja a to diferencovane. Prirodzené rozdiely medzi žiakmi musíme pri hodnotení citlivo vnímať a zohľadňovať. Nie je možné žiakov porovnávať a predpokladať, že ak niekoľkí v triede učivo zvládli, musia ho zvládnuť všetci v rovnakom čase. Hodnotenie by malo obsahovať **diferencované úlohy**, aby sme rešpektovali rozdiely medzi žiakmi a umožnili každému žiakovi preukázať svoj pokrok. V rámci autentického hodnotenia môžeme do hodnotiaceho procesu zahrnúť aj také aktivity, ako projektové práce, aktivitu na hodine, splnenie zadaní napr. v čitateľskom programe, organizáciu a prezentáciu vlastného portfólia, postoj k vlastnému rozvoju a pod.

Kľúčové aspekty hodnotenia a rozvoj hodnotiacich schopností v druhom cykle:

~ **hodnotenie komunikačných jazykových činností:** V druhom cykle je *receptcia* stále dôležitou komunikačnou činnosťou, avšak dôležitý rozdiel je, že žiaci už dokážu samostatne čítať. Týmto smerom je dôležité orientovať nielen učebný proces, ale aj hodnotenie, ktoré by však malo smerovať k podpore a motivovaniu žiakov k čítaniu v cudzom jazyku. Užitočné môžu byť napr. čitateľské programy, v ktorých žiaci čítajú knihy primerané ich jazykovej zdatnosti a záujmom. Hodnotenie by sa malo sústrediť na celkové porozumenie, ale aj na identifikovanie konkrétnej informácie v čítanom alebo počutom texte a žiaci by si mali osvojovať základné stratégie pri kontakte s neznámou slovnou zásobou. *Produkcia* sa v rámci druhého cyklu stáva samostatnejšou, avšak nemali by sme očakávať bezchybné prejavy (ústne alebo písomné). Mnohí žiaci ešte stále potrebujú príklad, o ktorý sa môžu oprieť. Rešpektujúcim prístupom, keď učiteľ pri hodnotení vníma prirodzený výskyt chýb

a nedokonalostí, umožníme znížiť úroveň stresu, ktorú žiaci môžu pociťovať, najmä ak majú produkty svojej práce prezentovať verejne. Hodnotenie produkcie by malo byť riadené vopred stanovenými a žiakom známymi kritériami a žiaci samotní by mali byť na hodnotení produkcie zainteresovaní (vzájomné hodnotenie a sebahodnotenie), najmä ak ide o vopred pripravené produkty, napr. prezentácie, projektovú prácu a pod. *Interakcia* už v tomto cykle nadobúda dynamickejší charakter, keďže žiaci sú schopní viesť dlhšie dialógy. Úlohy, v ktorých ich interakciu budeme hodnotiť, by mali byť pre žiakov zmysluplné, mali by mať reálny komunikačný zámer a smerovať k jeho naplneniu.

- ~ **hodnotenie používania jazykových prostriedkov** (slovná zásoba, gramatika, výslovnosť): Hodnotenie *slovnej zásoby* sa realizuje v kontexte, v rámci úloh zameraných na porozumenie, komunikáciu, ranú produkciu a interakciu. Skúšanie slovnej zásoby prekladom z jedného jazyka do iného nezodpovedá didaktickým zásadám. V rámci hodnotenia by *gramatika* mala byť súčasťou splnenia určitého komunikačného zámeru alebo určitej úlohy v širšom kontexte. Pri hodnotení sa nemožno zameriavať na znalosť gramatických pravidiel, na cvičenia bez kontextu, prekladové cvičenia a podobne. Takéto aktivity slúžia iba na precvičovanie. Hodnotenie ovládania štruktúr jazyka rešpektuje fakt, že abstraktné myslenie a chápanie jazyka ako systému ešte stále nie je u žiakov úplne rozvinuté. *Výslovnosť* nie je potrebné hodnotiť samostatne, avšak môže byť súčasťou hodnotenia ústnej produkcie alebo interakcie, pričom dôležitým kritériom je zrozumiteľnosť.
- ~ **hodnotenie plynulosti pri komunikácii:** V druhom cykle bude ešte plynulosť značne limitovaná, avšak v rámci ranej produkcie a interakcie je už možné sústrediť sa na naplnenie komunikačného zámeru. Dôležitejšie pre žiakov ako hodnotenie bude poskytnúť im kvalitnú spätnú väzbu a usmerniť ich pri skvalitňovaní dosahovania svojich komunikačných zámerov.
- ~ **hodnotenie pokroku:** Je dôležité naďalej upevňovať dobré učebné návyky aj v rámci hodnotenia a pravidelne vyžadovať od žiakov vlastné sebahodnotenie alebo vzájomné hodnotenie, napríklad po každej lekcii identifikovať, čo sa naučili a do akej miery. Zároveň sa žiaci môžu vyjadriť k tomu, čo mohlo ovplyvniť splnenie/nesplnenie niektorého z cieľov a čo môžu urobiť v budúcnosti, aby dosiahli lepší výsledok. Tým sa podporuje vedomý učebný proces a preberanie zodpovednosti zaň. Výsledky sebahodnotenia je vhodné ukladať v portfóliu žiaka, čo umožní vyhodnotiť aj dlhšie časové úseky a vizualizovať individuálny pokrok. Hodnotenie portfólia nie je potrebné klasifikovať známku, ale využiť inú hodnotiacu stratégiu, ktorá by žiakov motivovala k vlastnému rozvoju. Učiteľ by mal vopred zadefinovať kritériá pre hodnotenie portfólia a následne použiť škálovanie *na ceste k cieľu/cieľ splnený/cieľ prekročený*.

Princípy a postupy hodnotenia učebných výstupov: tretí cyklus

Základné princípy hodnotenia

Tretí cyklus prináša najdynamickejší rozvoj schopností žiakov používať cudzí jazyk. Práve **používanie jazyka** má byť v centre hodnotenia a je potrebné zamerať sa na zvládnutie komunikačných jazykových činností a stratégií (receptia, produkcia, interakcia) pri dosahovaní komunikačných zámerov. Tento aspekt cudzojazyčného vzdelávania je často v úzadí a ani žiaci si ho dostatočne neuvedomujú. Na úrovni tretieho cyklu je dôležité žiakov smerovať k využívaniu cudzieho jazyka na dosahova-

nie určitých cieľov. Obsahový štandard v časti funkcie jazyka umožňuje širokú škálu komunikačných situácií, v rámci ktorých je možné cudzí jazyk nielen precvičovať, ale aj hodnotiť.

Aj napriek tomu, že sú žiaci v treťom cykle komunikačne zdatnejší, stále sú na úrovni základného používateľa a posúvajú sa z úrovne A1 na úroveň A2. Budú potrebovať veľa motivačne orientovaného hodnotenia s formatívnym zameraním. Hodnotenie má poskytnúť žiakovi **dôležitú** informáciu, čo je potrebné urobiť, aby sa chyby odstránili a aby jeho výkon zodpovedal požadovaným kritériám. Je nutné, aby žiaci poznali kritériá, na základe ktorých učiteľ hodnotí.

Aj v treťom cykle by hodnotenie malo obsahovať **diferencované úlohy**, ktoré umožnia každému žiakovi preukázať svoj pokrok. Uprednostňovanie úzkej škály diagnostických metód (napr. ústne skúšanie alebo testovanie) nerešpektuje individuálne osobitosti žiakov a poskytuje iba veľmi limitovaný pohľad na schopnosti žiaka. V rámci autentického hodnotenia môžeme do hodnotiaceho procesu zahrnúť aj také aktivity, ako napr. projektové práce, aktivitu na hodine, splnenie zadaní napr. v čitateľskom programe, organizáciu a prezentáciu vlastného portfólia alebo postoj k vlastnému rozvoju.

Hodnotiace úlohy by mali byť orientované na naplnenie komunikačného zámeru a mali by sa vyhnúť tradičným hodnotiacim úlohám, ako napr. preklad izolovaných slov a viet, ktoré nerozvíjajú komunikačnú kompetenciu.

Kľúčové aspekty hodnotenia a rozvoj hodnotiacich schopností v treťom cykle:

- ~ **hodnotenie komunikačných jazykových činností:** Hodnotenie by malo byť orientované na splnenie komunikačného zámeru. V rámci *receptie* žiaci postupne dokážu porozumieť hlavnej myšlienke počutého alebo prečítaného textu, zachytiť alebo vyhľadať konkrétnu informáciu. Je dôležité, aby žiaci ovládali stratégie práce s neznámou slovnou zásobou a dokázali vhodne odhadovať význam neznámych slov z kontextu. Hodnotenie by malo podporovať aj schopnosť žiakov sústrediť sa na postupne rozsiahlejšie texty, primerané ich komunikačnej úrovni a záujmom, s ktorými je potrebné systematicky pracovať. *Produkcia* v rámci tretieho cyklu je na vyššej úrovni, avšak stále je potrebné očakávať chyby, ktoré je veľmi dôležité využiť na reflexiu, aby sa žiaci učili korigovať svoje postupy a učili sa z vlastných chýb. Hodnotenie produkcie by malo smerovať k vopred zadefinovaným komunikačným zámerom a kritériám, aby žiaci vedeli, na čo sa zamerať a tiež, aby dokázali ohodnotiť svoj vlastný prejav alebo produkt. *Interakcia* v treťom cykle smeruje k zmysluplným komunikačným cieľom, riešeniu problémov a podobne. Nemali by to byť úlohy, v ktorých budú žiaci prezentovať namemorované vety. Podstatou interakcie je výmena informácií (odovzdanie a porozumenie informácii), preto sa hodnotenie musí zameriavať na reálnu komunikáciu medzi jej účastníkmi na primeranej úrovni.
- ~ **hodnotenie používania jazykových prostriedkov** (slovná zásoba, gramatika, výslovnosť): Hodnotenie *slovej zásoby* sa realizuje v kontexte, v rámci úloh zameraných na porozumenie, komunikáciu, produkciu a interakciu. Skúšanie slovej zásoby prekladom z alebo do materinského jazyka nezodpovedá didaktickým zásadám. V rámci hodnotenia by *gramatika* mala byť súčasťou splnenia určitého komunikačného zámeru alebo určitej úlohy v širšom kontexte. Hodnotenie ovládania štruktúr jazyka (gramatiky) nemá byť realizované v izolovaných vetách, ale v rámci širšieho kontextu (dlhšieho textu) a splnenia určitého komunikačného zámeru. Týka sa to ja-

zykovej produkcie aj interakcie v ústnej aj písomnej forme. Nie je vhodné sa pri hodnotení zameriavať iba na znalosť gramatických pravidiel, na cvičenia bez kontextu, prekladové cvičenia a podobne. *Výslovnosť* nie je potrebné hodnotiť samostatne, avšak môže byť súčasťou ústnej produkcie alebo interakcie, pričom dôležitým kritériom je zrozumiteľnosť.

- ~ **hodnotenie plynulosti pri komunikácii:** V treťom cykle sa zvyšuje dôraz na plynulosť jazykovej produkcie a na napĺňanie komunikačného zámeru. Aj napriek určitým nepresnostiam (najmä gramatickým) by žiaci mali byť schopní zrozumiteľne naplniť komunikačný zámer. Formatívne hodnotenie a kvalitná spätná väzba im môžu pomôcť zlepšovať vlastnú plynulosť v rámci celého cyklu.
- ~ **hodnotenie pokroku:** V treťom cykle sú už žiaci schopní zhodnotiť vlastné dosiahnutie cieľov, zhodnotiť vlastný výkon alebo výkon svojich spolužiakov, ak poznajú kritériá, ktoré na hodnotenie používa aj učiteľ. Žiakov vedieme k tomu, aby premýšľali nad vlastným učebným procesom a nad tým, čo mohlo ovplyvniť splnenie/nesplnenie niektorého z cieľov a čo môžu urobiť v budúcnosti, aby dosiahli lepší výsledok. Učiteľ by nemal byť jedinou autoritou, ktorá rozhoduje o udelení hodnotenia, pretože tak potláčame rozvoj autonómie žiaka a eliminujeme jeho zodpovednosť za výsledky. Žiaci môžu svoje sebahodnotenie alebo svoje ciele, či komentáre k ich napĺňaniu ukladať vo svojom portfóliu, aby následne mohli vyhodnotiť svoj pokrok a porovnať ho s tým, ako to vníma učiteľ.

Sprievodca zmenami vo vzdelávacích oblastiach

**Sprievodca zmenami vo vzdelávacej oblasti
Jazyk a komunikácia**

**Podoblasť cudzie jazyky: anglický, francúzsky,
nemecký, ruský, španielsky a taliansky jazyk**

Autori:

prof. PaedDr. Silvia Pokrivčáková, PhD.
prof. PhDr. Gabriela Lojová, PhD.
prof. Zuzana Straková, PhD.
Mgr. Anna Krnáčová
PaedDr. Katarína Bockaničová, PhD.
PaedDr. Arnaud Segretain, PhD.
Mgr. Zuzana Lichá

Recenzentky:

prof. PaedDr. Ivana Cimermanová, PhD.
Mgr. Ľubica Korečková

Jazyková úprava:

doc. PhDr. Hana Hlôšková, CSc.

Grafické spracovanie:

Miroslav Lukačovič

Vydal: NIVaM
Vydanie: prvé
Formát: elektronicky
Rok vydania: 2024

ISBN: 978-80-565-1635-5
EAN: 9788056516355

